

แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

อดีตที่ดี กำแพงแก้ว

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2566

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
พฤษภาคม 2566
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE GUIDELINES OF THE DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS' ROLES
OF OPERATING EDUCATIONAL INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN SCHOOLS,
CHIANG KHONG DISTRICT UNDER CHIANGRAI PRIMARY EDUCATION
SERVICE AREA OFFICE 4

ADISAK KAMPAENKAEW

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment
of the Requirements for the Master of Education Degree
in Educational Administration

May 2023

Copyright 2023 by University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงาน
ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ของ อติศักดิ์ กำแพงแก้ว

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... ประธานกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(รองศาสตราจารย์ ดร. จิตติมา วรรณศรี)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ดร. นริศรา เลือกล้าย)

..... อาจารย์บัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธิดาวัลย์ อุ่นทอง)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. รัชชิต สุทธิพงษ์)

เรื่อง:	แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
ผู้ศึกษาคนควา:	อดิศักดิ์ กำแพงแก้ว, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2565
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ดร. นริศรา เลือคล้าย
คำสำคัญ:	บทบาทผู้บริหาร, การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทและแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 202 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.861 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและสร้างข้อสรุป ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 2) ผลการศึกษานโยบายการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในทุกด้าน หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญ และสร้างความรู้เข้าใจให้แก่ผู้บริหารในส่งเสริมการกำหนดมาตรฐาน โดยเน้นให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ควรมีการติดตามการใช้แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่ง อย่างใกล้ชิด มีปฏิทินกำหนดการในการติดตามผลการดำเนินงานจากตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐาน สร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการสถานศึกษาในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร หน่วยงานต้นสังกัดต้องสร้างความตระหนักให้แก่ผู้บริหารและกำหนดแนวปฏิบัติ เช่น การเขียนบทสรุปผู้บริหารให้ผู้บริหารเขียนสรุปด้วยตนเองเท่านั้น หรือใช้ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาไปประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เป็นต้น

Title: THE GUIDELINES OF THE DEVELOPMENT OF SCHOOL ADMINISTRATORS' ROLES OF OPERATING EDUCATIONAL INTERNAL QUALITY ASSURANCE IN SCHOOLS, CHIANG KHONG DISTRICT UNDER CHIANGRAI PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 4

Author: Adisak Kampaengkaew, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2022

Advisor: Dr. Narissara Suaklay

Keywords: Administrator Roles, Internal Quality Assurance in School

ABSTRACT

This study The purpose of this study was to study the roles and guidelines for developing the roles of school administrators in quality assurance operations within educational institutions. Chiang Khong District under the jurisdiction of Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 4. The samples used in the study were teachers in educational institutions. Chiang Khong District There were 202 students under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 4. The tools used in this research were a 5-point estimation scale questionnaire with a reliability of 0.861 And a semi-structured interview questions based on Statistics. The Statistical analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation. And the analysis of data from the interview were content analysis and form the conclusions. The results showed that 1) The results of the study on the role of school administrators in quality assurance operations within educational institutions in Chiang Khong District. Under the Office of Chiang Rai Primary Educational Service Area 4, the overall level was at a high level. The aspect with the highest average was the self-assessment reporting aspect. The aspect with the lowest average was the evaluation and inspection of educational quality within educational institutions. 2) The results of the study of the guidelines for developing the roles of educational institution administrators in the quality assurance operation within educational institutions showed that administrators must be leaders in the implementation of quality assurance within educational institutions in all aspects. The parent agency should provide training to educate Raising awareness to create knowledge and understanding among administrators in promoting standards setting, emphasizing on participation of teachers and all stakeholders. A workshop should be held to develop an educational institution quality development plan. The implementation of the educational management quality improvement plan should be closely followed up at all educational institutions. There is a calendar schedule for monitoring performance from indicators in each standard. Strengthen school committees to monitor and monitor educational quality of administrators. The agency must raise awareness among the executives. and set guidelines such as writing executive summaries for executives to write their own summaries only or use the results of the self-assessment of educational institutes to evaluate the performance of executives, etc.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและช่วยเหลือ เป็นอย่างดียิ่งจาก ดร.นริศรา เสือคล้าย อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ที่กรุณา เอาใจใส่ ดูแลให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือในการตรวจสอบ ปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ส่งผลให้การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งในความเมตตา และกราบขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญ อันประกอบด้วย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร อาจารย์ประจำสาขาวิชา การบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นายพงษ์พันธุ์ ไชยบุญเรือง ศึกษานิเทศก์ สพป.เชียงราย เขต 4 และนายชูชาติ แปลงล้วน ผู้อำนวยการ โรงเรียนเวียงเทิง (เทิงทำนุประชา) สพป.เชียงราย เขต 4 ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็น ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบเครื่องมือ ในการดำเนินการวิจัย ช่วยแนะนำแก้ไขให้เครื่องมือที่ใช้ใน การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยมีความสมบูรณ์และสำเร็จได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูโรงเรียนในอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกใน การเก็บรวบรวมข้อมูลในสถานศึกษาพร้อมกับให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม เป็นอย่างดี และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ เป็นกำลังใจ จนทำให้งานวิจัยแล้วเสร็จได้ด้วยดี

ขอบคุณ ครอบครัว ญาติพี่น้อง และเพื่อน ๆ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 11 มหาวิทยาลัยพะเยาทุกคน ที่เป็นกำลังใจมิตรที่ดี ผู้มีพระคุณ และเพื่อนที่ให้กำลังใจตลอด ระยะเวลาการทำงานวิจัย จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

ประโยชน์และคุณค่าของวิจัยเล่มนี้ ขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่บิดา มารดาที่เป็นผู้มอบ ชีวิตและอบรมเลี้ยงดู ให้การศึกษา และบูรพาจารย์ที่ได้อบรมสั่งสอน ประสิทธิ์ประสาทความรู้ จนผู้วิจัยสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมและบรรลุผลสำเร็จในปัจจุบัน

อดิศักดิ์ กำแพงแก้ว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา	11
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	19
ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	21
แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา.....	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
กรอบแนวคิดการวิจัย	45
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4.....	48
ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4.....	52
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	56
ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4.....	57
ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4.....	75
บทที่ 5 บทสรุป.....	82
สรุปผลการวิจัย	82
อภิปรายผลการวิจัย.....	87
ข้อเสนอแนะ.....	91
บรรณานุกรม.....	95
ภาคผนวก.....	102
ภาคผนวก ก รายงานผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ.....	103
ภาคผนวก ข ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของแบบสอบถาม เพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)	104
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	112
ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย	121
ภาคผนวก จ รายงานผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้คำแนะนำสัภาษณ์เพื่อการวิจัย	125
ประวัติผู้วิจัย	127

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียน	49
ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 202)	57
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวม	59
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	60
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำ แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	61
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	63
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านประเมินผลและ ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	64
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านติดตามผลการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	66

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำรายงาน ผลการประเมินตนเอง.....	67
ตาราง 10 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านกำหนด มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา.....	69
ตาราง 11 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียง ของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	70
ตาราง 12 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียง ของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านดำเนินงานตาม แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.....	71
ตาราง 13 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและ ข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียง ของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	72
ตาราง 14 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านติดตามผลการ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	73
ตาราง 15 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอ เชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำรายงาน ผลการประเมินตนเอง.....	74

ตาราง 16 แสดงข้อมูลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารการศึกษา คีษานีเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ 76

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพ 1 แสดงองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา	23
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย	46
ภาพ 3 แสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย	48

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาคนให้มีคุณภาพเพราะสามารถพัฒนาคนได้เต็มตามศักยภาพ ศักยภาพนี้มักไม่ได้รับการตอบสนองเนื่องจากขาดความรู้และความเข้าใจที่ผู้คนมีจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาศักยภาพในแต่ละคนให้สามารถคิด วิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ เรียนรู้ด้วยตนเอง และปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ อีกทั้งต้องมีคุณธรรม จริยธรรม และสำนึกในการพึ่งตนเองจึงจะมีความสุขและประสบความสำเร็จได้ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาสถานศึกษาเป็นหลัก ทั้งนี้ เนื่องจากสถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการทำหน้าที่จัดการศึกษาแก่ประชาชน (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2561, หน้า 1) ในส่วนของประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา โดยได้มีการกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560–2579) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560–2564) เป็นกรอบในการดำเนินการ เพื่อให้การพัฒนาประเทศในทุกะบบมีความสอดคล้องกัน และนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาประเทศให้ “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 11)

การเร่งปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ยุค 4.0 จึงเป็นทางออกสำคัญของการจัดการศึกษา เพื่อให้ประชาชนได้รับโอกาสในการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล อันจะนำไปสู่การสร้าง ความผาสุกร่วมกันในสังคมของชนในชาติและลดความเหลื่อมล้ำในสังคมให้มีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันมากขึ้น รวมทั้งพัฒนาประเทศให้สามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้วในอีก 20 ปีข้างหน้า (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560, หน้า 75) ดังนั้น การพัฒนาการศึกษาของชาติจึงเป็นภารกิจหลักในการพัฒนาคน อันเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศในทุกะบบ

กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาแต่ละแห่ง จะต้องมียุทธศาสตร์การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดมาตรฐานการศึกษา

ของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ ตลอดจนให้สถานศึกษา
 ทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
 และดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ ติดตามผล
 การดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และทำรายงาน
 ผลการประเมินตนเองให้แก่องค์กรต้นสังกัดอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกปี (สำนักทดสอบ
 ทางการศึกษา, 2563ก, หน้า 3) และกระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศให้ใช้มาตรฐาน
 การศึกษา ระดับการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561 สำหรับให้สถานศึกษา
 ใช้เป็นแนวทางดำเนินงาน เพื่อเป็นหลักในการเทียบเคียงสำหรับสถานศึกษา หน่วยงาน
 ต้นสังกัด และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั้งประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ในการพัฒนา
 ส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล และติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายในของ
 สถานศึกษาซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545, 2545, หน้า 17) มาตรา 9 (3) ได้กำหนดการจัดระบบ โครงสร้าง และ
 กระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักที่สำคัญข้อหนึ่ง คือ มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา
 และจัดระบบประกันคุณภาพ การศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา โดยมาตรา 31 ให้
 กระทรวงมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแล การศึกษาทุกระดับและทุกประเภท กำหนดนโยบายแผน
 มาตรฐานการศึกษา และมาตรา 48 กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มี
 ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วน
 หนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงาน
 ประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน
 เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพ
 ภายนอก

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำในสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ
 และมีส่วนรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ตามมาตรฐาน
 การจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังที่ ชีร์ศักดิ์ อุปรมัย อุปไมยอชัชย
 และสุชาติ บางวิเศษ (2563, หน้า 382) กล่าวว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการเป็นแกนหลัก
 ในการบริหารและดำเนินการร่วมกับแกนนำอื่น ๆ เพื่อช่วยผลักดันส่งเสริมสนับสนุนและ
 ประสานให้บุคลากรในสถานศึกษา รวมทั้งบุคคลที่เกี่ยวข้องจากภายนอกร่วมกันทำงานเป็นทีม
 เพื่อพัฒนาระบบการประเมินตนเองของสถานศึกษา ให้ผสมผสานกับการวางแผน

การดำเนินงานและการปรับปรุงเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ครบวงจรรวมทั้งกำกับดูแลให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สภาพปัจจุบันแม้ว่าการประกันคุณภาพจะเป็นสิ่งที่อยู่ในกระบวนการบริหารและกระบวนการทำงานในปกติก็ตาม ยังมีสถานศึกษาอีกจำนวนมากที่ยังทำไม่ได้และไม่บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาหนึ่งในปัจจัยที่ส่งผลดังกล่าว คือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมใจ ยอดปรางค์ (2561, หน้า 192) ที่ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม พบว่า ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาที่จะจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีวิสัยทัศน์ เพื่อก่อให้เกิดนโยบายในการบริหารหรือแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งอาจกำหนดเป็นปรัชญาของโรงเรียน และหล่อหลอมสู่แผนการปฏิบัติงานซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญของการประกันกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อจะบรรลุและตอบสนองต่อเป้าหมายที่วางไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 มีผลการรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา พ.ศ. 2564 เพื่อการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติการให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลการพัฒนานักเรียนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาที่ทั่วถึงและคุณภาพตามศักยภาพที่เท่าเทียมการประกันคุณภาพการศึกษาจะช่วยเป็นหลักประกันให้ผู้เรียนและสังคมได้ มีความมั่นใจว่าจะได้รับการบริการจากสถานศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนดและเป็นการช่วยให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพที่ดีขึ้นอย่างสม่ำเสมอ สำหรับการประกันคุณภาพภายในนั้นหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่กระทำอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนจัดทำรายงานเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเป็นประจำทุกปี เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

จากรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ประจำปีการศึกษา 2564 ผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยเฉพาะโรงเรียนในอำเภอเชียงของ พบว่า ผลการประเมินในระดับการศึกษาปฐมวัยในภาพรวมมีระดับคุณภาพอยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ 3.13 ระดับดีเลิศ คิดเป็นร้อยละ 59.38 และระดับยอดเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 37.50 ส่วนผลการประเมินในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับดี ร้อยละ 15.63 ระดับดีเลิศ คิดเป็นร้อยละ 59.38 และระดับยอดเยี่ยม คิดเป็นร้อยละ 25.00 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4, 2564, หน้า 30) สะท้อนให้เห็นว่าโรงเรียน

ในอำเภอเชียงของยังมีผลการประเมินอยู่ในระดับดีและดีเลิศ ซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาให้ได้ระดับที่สูงขึ้น นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในรอบต่อไป ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารของแต่ละสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่ามีลักษณะที่สอดคล้องกับแนวปฏิบัติที่ทางกระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้มากน้อยเพียงใด และผลจากการศึกษาจะสามารถนำไปใช้ปฏิบัติจริงในสถานศึกษาและทำให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการประกันคุณภาพภายในได้อย่างต่อเนื่องและเน้นการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ส่งผลให้คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาบทบาทและแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ทั้งนี้เพื่อจะได้ใช้เป็นข้อมูลในการวางแผน เพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัดการดำเนินการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในภาพรวมให้ดีขึ้น และสถานศึกษาสามารถดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และสามารถตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่ครูวิชาการและครูในสายผู้สอน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 32 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น จำนวน 408 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูที่ทำหน้าที่ครูวิชาการและครูในสายผู้สอน ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 202 คน โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973, pp. 727–728) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งตามตารางต่อไปนี้

2. การศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาตามระบบการประกันคุณภาพภายในตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ขั้นตอน ภายใต้กฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนในอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 32 โรงเรียน

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เวลาดำเนินการวิจัย กันยายน-ธันวาคม 2565

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขอบเขตด้านแหล่งข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 7 คน

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เวลาดำเนินการวิจัย กันยายน-ธันวาคม 2565

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติงานตามหน้าที่รับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6) จัดทำ

รายงานผลการประเมินตนเอง พิจารณาได้จากความคิดเห็นของครูที่มีต่อผู้บริหาร โดยใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ข้อกำหนดเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาชาติ ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา ที่สถานศึกษาจัดการศึกษา โดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ผ่านการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา ความเป็นไปได้ ในการปฏิบัติจริง ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ แล้วนำมาประกาศใช้เป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา หมายถึง การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามกรอบเวลา 3-5 ปี โดยมีการวิเคราะห์ วางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา มีการประชุมปฏิบัติการ ระดมพลังสมองจากทุกฝ่ายในการจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และมาตรฐานการศึกษาของชาติ แล้วนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรม ที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและจัดการ และกระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอนตามนโยบายและจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด

1.3 การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง ระบบกลไกการบริหารและจัดการโดยใช้แนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย หรือรูปแบบการบริหารจัดการที่สถานศึกษาสร้างและพัฒนาขึ้นมาเป็นของตนเอง ที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษาต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด เกิดเป็นวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา

1.4 การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

หมายถึง การควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบกลไกของสถานศึกษา มีการแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม มีการติดตามผลการดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนทราบ

1.5 การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

หมายถึง การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน มีแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้เป็นลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน โดยบุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด กำหนดกรอบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาทั้งทางด้านการบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน มีการสรุปผลและรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1.6 การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง หมายถึง

การสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงาน มีการสรุปรายงานประจำปี สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพผู้เรียน และผลสำเร็จของการบริหารการจัดการศึกษา มีการจัดเก็บเป็นระบบสารสนเทศและนำเสนอในรูปแบบที่น่าสนใจเข้าใจง่าย และการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report: SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด เปิดเผยต่อสาธารณชนและเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป

2. แนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง วิธีการส่งเสริมผู้บริหารสถานศึกษาให้มีบทบาทในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ด้าน เพื่อส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. สถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา เพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในรอบต่อไป
2. เขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการออกแบบโครงการกิจกรรม หรือกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้มีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาชาติ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.2 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.3 คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.4 ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.5 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.3 องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษา
 - 2.4 กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา
3. แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 3.1 ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 3.2 ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 3.3 หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 - 3.4 ขอบข่ายและองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ
5. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับผู้บริหารสถานศึกษา

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

สถานศึกษาจะประสบความสำเร็จได้ต้องมีการเสริมพลังผู้บริหารสถานศึกษาให้มีโอกาสใช้ความเป็นผู้นำอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีเวลาอยู่ทำงานที่สถานศึกษามากขึ้น และหันมาทุ่มเทให้กับงานบริหารสถานศึกษาเป็นหลักความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานศึกษากับครูและนักเรียนจะมีมากขึ้น (หาดแก้ว ทองขาว, 2558, หน้า 13) โดยมีนักวิชาการได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

หาดแก้ว ทองขาว (2558, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่รับผิดชอบในการบริหารสถานศึกษา ผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ ซึ่งต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม สามารถโน้มน้าวให้บุคลากรปฏิบัติงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สายชล เทียงแท้ (2559, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำและบริหารจัดการภารกิจของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้ความรู้ความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ประสานงาน และตัดสินใจเพื่อให้งานสำเร็จลงอย่างมีประสิทธิภาพ

ศศิธร ศรีจันทะ (2559, หน้า 11) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษา ทั้งของรัฐและเอกชน มีหน้าที่วางแผนควบคุม ติดตามและประเมินผลให้ขวัญ และกำลังใจแก่ครู ตลอดจนรับผิดชอบการปฏิบัติงานขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

มารยาท คงเมือง (2559, หน้า 10) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหาร สถานศึกษาโดยการนำสถานศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จตามภารกิจขององค์กร ซึ่งจะต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ มีจรรยาบรรณ มีคุณธรรมและคุณลักษณะเฉพาะใช้กระบวนการบริหารที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและองค์กรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

ปทุมรัตน์ สีธูป (2560, หน้า 33) ได้ให้ความหมายของผู้บริหาร สถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าหรือผู้มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้งานสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์หรือผู้มีอำนาจหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนด

หนึ่งฤทัย มะลิทอง (2560, หน้า 13) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารการศึกษา ในสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการนำสถานศึกษาให้บรรลุผล สำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ให้ในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คมสันต์ วงษ์ชาลี (2561, หน้า 15) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งหรือมอบหมายให้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ที่มีอำนาจตามกฎหมายให้เป็นผู้ดำเนินการดำเนินการให้สถานศึกษา หรือองค์กรที่ตนสังกัด อยู่ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถใช้วิธีการต่าง ๆ ที่คิดว่าเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ นำความสำเร็จตามเป้าหมายสู่สถานศึกษา

สุกฤตยา ปงกันทา (2561, หน้า 22) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้ง และเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีความเป็นผู้นำและมีอำนาจในการอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ของสถานศึกษาและปฏิบัติหน้าที่กำกับ ควบคุมดูแลให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ร่วมงาน เพื่อให้การดำเนินงานตามภารกิจของสถานศึกษาบรรลุตามแผนและนโยบายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

สฤดี จีระออน (2561, หน้า 12) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่เป็นหัวหน้า เป็นผู้นำในด้านต่าง ๆ ทุกด้านในสถานศึกษา มีความรับผิดชอบในการบริหารกิจการต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาของตนเอง นำเอานโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศึกษามาบริหารจัดการ ภายในสถานศึกษาของตน ให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรและชุมชนที่กำหนดไว้

Good (1974, p. 542) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทในการสั่งการ การควบคุมดูแลงานและการจัด กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นภาระหน้าที่ของสถานศึกษาเพื่อให้การปฏิบัติงานเหล่านั้น นำไปสู่ความสัมฤทธิ์ผลในการจัดการศึกษาได้ตรงเป้าหมายทุกประการ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการของสถานศึกษา ซึ่งการดำเนินงานต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจมีทักษะ การบริหารสามารถตัดสินใจสั่งการ เพื่อให้เกิดประโยชน์มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตามความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาที่กำหนดไว้

ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้ที่จะทำให้ภารกิจในสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ นอกจากจะนำองค์การไปสู่จุดหมายปลายทางแล้วยังต้องนำพาคนให้มีความสุขในการเดินทาง ด้วยความสำเร็จนอกจากมีความรู้ ความสามารถแล้วต้องมีคุณธรรม จริยธรรมในการบริหารงานด้วย ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

หาดแก้ว ทองขาว (2558, หน้า 14) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา มีความสำคัญในการเป็นผู้นำ กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์กลยุทธ์ของสถานศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพ การบริหารการศึกษา ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่เกิดขึ้นกับการพัฒนาของบุคลากร ผู้เรียนและชุมชน มุ่งมั่นพัฒนาผู้ร่วมงานให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ พัฒนาแผนงานขององค์การให้สามารถปฏิบัติได้ผลจริง ทั้งนี้ ต้องนำองค์คณะบุคลากรในสถานศึกษาและชุมชนให้เป็นไปในแนวทางที่บรรลุเป้าหมายจนสำเร็จด้วยดี

มารยาท คงเมือง (2559, หน้า 11) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่สำคัญจะต้องมีคุณธรรมในการบริหารงานที่จะขับเคลื่อนภารกิจของสถานศึกษา ไปสู่เป้าหมายขององค์การอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกพล กาญจนสำเร็จ (2560, หน้า 15) กล่าวว่า การจัดการศึกษาในโรงเรียนให้มีมาตรฐานคุณภาพดีบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำขององค์การเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร รวมทั้งการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหารจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงาน และพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้

อาริษา วัฒนครใหญ่ (2560, หน้า 18-19) กล่าวว่าผู้บริหารสถานศึกษา เป็นบุคคลซึ่งปฏิบัติงานในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนถึงระดับอุดมศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งถือเป็นบุคคลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการขับเคลื่อน การจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษาต้อง มีบทบาทในการบริหารจัดการ มีความรู้ความสามารถมีความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ มีเทคนิค วิธีการในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษา เพื่อนำองค์การไปสู่จุดหมาย

ปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ผู้นำที่ดีจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ หากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ดีก็จะทำให้สถานศึกษา บรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลอย่างสูงสุด

สุกฤตยา ปงกันทา (2561, หน้า 22-23) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่ผลักดันให้เกิดการขับเคลื่อนและสร้างพลังแห่งความร่วมมือร่วมใจโดย ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถสูง มีวิสัยทัศน์กว้างไกล การดำเนินงานการศึกษาจึงจะสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ ผู้บริหารสถานศึกษานับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญในการกำหนด นโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวคิดต่าง ๆ ตลอดจนการนำนโยบาย ยุทธศาสตร์และแนวคิด เหล่านั้นลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นเป็นรูปธรรม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษา ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองอย่างชัดเจน

Haiman, Scott, and Connor (1971, p. 422) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงานและคุณสมบัติหลายอย่างรวมกัน ตามที่หน่วยงานต้องการจึงจะบริหารงานให้เกิดผลดี จะเห็นได้ว่าผู้บริหารที่ขาดความสามารถย่อมจะขาดความเชื่อถือจากผู้ที่บังคับบัญชาอันเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาของการบังคับบัญชาในที่สุด ความสามารถในการทำงานของผู้บริหาร นอกจากจะก่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสจากผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปแล้วยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการนำองค์การไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์

Conger (1989, p. 79) กล่าวว่า ผู้บริหารมีหน้าที่เป็นผู้นำทางการศึกษาในการวางแผนวางนโยบายในเรื่องต่าง ๆ ทางการศึกษากระบวนการสอนบุคลากร นักเรียน ครู อาจารย์ การเงิน และงานธุรการต่าง ๆ

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา โดยเฉพาะผู้บริหารในยุคปัจจุบันต้องมีบทบาทในการบริหารจัดการ และมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเป็นอย่างดี ต้องรู้ถึงเทคนิคในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทและสถานการณ์ มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง พัฒนาทักษะอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำสถานศึกษาให้ไปสู่จุดมุ่งหมายปลายทางอย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา

การจัดการศึกษาในสถานศึกษาให้มีมาตรฐานคุณภาพดีบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำขององค์กรเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพ และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของ บุคลากร

รวมทั้งการได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การศึกษาคุณลักษณะของผู้บริหาร จึงเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ประสิทธิภาพการทำงาน และพัฒนาสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จได้ (เอกพล กาญจน์สำเร็จ, 2560, หน้า 25) มีนักวิชาการได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหาร สถานศึกษาไว้หลายท่าน ดังนี้

หาดแก้ว ทองขาว (2558, หน้า 16) กล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยบทบาทดังต่อไปนี้ การวางแผน จัดการองค์การ จัดวาง อัตรากำลัง การสั่งการ ประสานงาน ประเมินผล รายงานผลงบประมาณ บทบาทดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนา ให้ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และจัดการองค์การของตนเองให้มีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะงานวิชาการซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์กิจกรรมใหม่ ๆ เป็นผู้จัดการกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เป็นผู้จัดความขัดแย้ง ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์การเพื่อนำพาองค์การบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562, หน้า 3) ได้กำหนดขอบข่าย การบริหารจัดการและสนับสนุนให้โรงเรียนพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียน มัธยมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามสภาพที่แท้จริงของโรงเรียน ตามมาตรฐาน การปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 ฉบับปรับปรุง 2562 ประกอบด้วย 1) การวางแผนพัฒนาโรงเรียน 2) การจัดองค์การ 3) การจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ 4) การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน 5) การคำนวณต้นทุนผลผลิต 6) การควบคุมภายใน และ 7) การประเมินผลการดำเนินงานแผนงานและประกันคุณภาพ

Sergiovanni and Austin (1987, p. 260) ได้เสนอแนะว่างานการบริหารสถานศึกษา ควรประกอบไปด้วยงานสำคัญ 8 ประการ คือ 1) งานสัมพันธ์กับชุมชน 2) งานกิจกรรม นักเรียน 3) งานหลักสูตรและการสอน 4) งานบริหารบุคลากร 5) งานอาคารสถานที่ 6) งานธุรการ 7) งานพัฒนาบุคลากร และ 8) งานประเมินผล

Campbell and Samiec (2005, p. 121) ได้ทำการศึกษาถึงงานบริหารสถานศึกษาของ ผู้บริหารสถานศึกษาไว้และมีความเห็นว่า งานการบริหารสถานศึกษามีงานสำคัญ ๆ อยู่ 6 ประการ คือ 1) งานด้านหลักสูตรและการสอน 2) งานบริหารบุคคล 3) งานกิจกรรม นักเรียน 4) งานอาคารสถานที่ 5) งานงบประมาณและธุรการ และ 6) งานสัมพันธ์ชุมชน

จากขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่ได้กล่าวมาทั้งหมดนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพและประสิทธิภาพ

ในการปฏิบัติงานของ บุคลากร โดยผู้บริหารจะต้องมีการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ จะต้องวางแผนจัดการองค์การ จัดวาง อัตรากำลัง การสั่ง การประสานงาน ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน ตามโครงสร้างฝ่ายงาน ในสถานศึกษา

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายของคำว่าบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

หนึ่งฤทัย มะลิทอง (2560, หน้า 18) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดง บทบาทในการเป็นผู้ให้การสนับสนุน ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนของครู มีส่วนร่วม ในการใช้หลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การนิเทศติดตามผล การแก้ปัญหา และตัดสินใจ การเสริมสร้างขวัญกำลังใจ และการประชาสัมพันธ์ ซึ่งจะมีผลทำให้การจัดการเรียนการสอน ของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทำให้องค์กรสามารถประสบความสำเร็จ ตามเป้าหมาย

ธนากร สมด้ว (2560, หน้า 57) ได้ให้ความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ว่า คือ พฤติกรรมกำหนดทิศทางของการศึกษา วางนโยบายการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุน กิจการด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา สร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา สถานศึกษา กำกับ ติดตาม กิจการของสถานศึกษา ประสานการทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

สุริพร แก้วโพธิ์ (2561, หน้า 26) ได้สรุปความหมายไว้ว่า บทบาทของผู้บริหาร เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นส่งเสริมให้การบริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ประสบผลสำเร็จ ซึ่งบทบาทผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษาโดยยึดผู้เรียน เป็นสำคัญพอสรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมคุณธรรมที่พึงประสงค์
2. ด้านการบริหารโดยยึดแนวทางการใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน
4. ด้านการพัฒนาวิชาการ
5. ด้านการประสานความร่วมมือกับชุมชน
6. ด้านการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีมและส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง
7. ด้านการจัดการศึกษา เป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในการสร้างสรรค์

8. ด้านการบริหารคุณภาพโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือทำและรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

9. ด้านการสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนร่วมกัน

10. ด้านการจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รุ่งนภา มาอุต (2561, หน้า 7) ได้กล่าวถึงความหมายของบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาว่า หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการมุ่งมั่นพัฒนาในด้านการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ภายในโรงเรียน โดยการดำเนินการของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ และกลุ่มของบุคคลหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระบบโรงเรียน มีรูปแบบและกระบวนการเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการบริหารทางการศึกษา

กิริติกร หนูตอ (2561, หน้า 23) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหาร ซึ่งต้องมีบทบาทในการวางแผนการจ้ดองค์การ การสั่งการและการควบคุม ผู้บริหารต้องรับผิดชอบในการสร้างคนให้มีคุณภาพ ผู้บริหารต้องเข้าใจหลักของการเปลี่ยนแปลง มีการติดตามการเปลี่ยนแปลงอย่างใกล้ชิดและเตรียมตัวให้พร้อมที่จะรับการเปลี่ยนแปลง ต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์เป็นผู้เปลี่ยนได้ทันกระแสและเป็นนักเรียนรู้ เป็นผู้มอบอำนาจการตัดสินใจเป็นผู้สนับสนุน ผู้บริหารในฐานะผู้นำเทคโนโลยีสารสนเทศในการอยู่รอดขององค์การและการบริหารที่ดีนั้น ต้องสร้างวิสัยทัศน์ที่สอดคล้องกับกระแสโลกาภิวัตน์ ผู้บริหารจะต้องเห็นคุณค่าของสารสนเทศ เพื่อการบริหารซึ่งช่วยให้การบริหารทันโลกทันเหตุการณ์และต้องมีการติดตามสารสนเทศในระบบใหม่ ๆ เพื่อนำมาวางแผน ปรับปรุงแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการบริหารองค์การ สร้างความได้เปรียบและเพื่อเสริมสร้างการพัฒนาองค์การ ซึ่งในที่สุดก็จะนำพาองค์การสู่ความสำเร็จได้

วิจิตร ศรีสอาน (2563, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างไปจากครูโดยทั่วไป โดยกำหนดบทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับการบริหารและปรับปรุงงานวิชาการไว้ 8 ด้าน คือ

1. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมายนโยบายของสถานศึกษา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการสอน

2. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถ ทำหน้าที่ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดสรรเวลา สถานที่เพื่อประโยชน์ทางการสอน

4. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการจัดหา จัดใช้ วัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

5. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบส่งเสริมการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย

6. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชนเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

7. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการจัดโปรแกรมการอบรมเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน

8. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบในการประเมินความต้องการของสถานศึกษา

Kenneth and Jane (2000, p. 03) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ ตามบทบาทของกลุ่มและกิจกรรม โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. ด้านบุคคล ได้แก่ บทบาทด้านการเป็นหัวหน้าองค์การและเป็นผู้นำของหมู่คณะ
2. ด้านข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ บทบาทในการเป็นศูนย์กลางของระบบประสาทของ องค์การ อันประกอบด้วย การรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันและเป็นรูปธรรมมากที่สุด
3. การตัดสินใจ ได้แก่ บทบาทในการเป็นผู้มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์กิจกรรม ใหม่ ๆ เป็นผู้จัดการกับปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เป็นผู้ขจัดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ภายในองค์การ

Knezevick (2002, p. 27) กล่าวว่า งานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็น ภารกิจทางการบริหารการศึกษา ได้แก่

1. นำนโยบายของหน่วยเหนือไปปฏิบัติ
2. กำหนดจุดมุ่งหมาย ทิศทาง และจัดลำดับความสำคัญก่อนหลัง ของภารกิจให้ ชัดเจน และปฏิบัติตามนั้น
3. จัดหาทรัพยากรต่าง ๆ และใช้ด้วยความสุขุมรอบคอบ
4. ช่วยเพิ่มผลผลิตของบุคลากรทุกคน
5. ประสานความพยายามของบุคลากรเข้าด้วยกันและสร้างความสัมพันธ์ที่ดี ในการทำงานภายในองค์การ
6. กำกับดูแลให้องค์การเจริญก้าวหน้าไปตามวัตถุประสงค์
7. สร้างบรรยากาศที่พึงปรารถนาขององค์การ
8. ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพของยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการทำงานและบุคลากร ในองค์การเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

9. ช่วยสร้างภาพพจน์ให้แก่สถาบันและบุคคลเพื่อให้เห็นว่า องค์การที่มีประสิทธิผล จะมีผลผลิตและการเคลื่อนไหวที่กระฉับกระเฉง

10. รายงานกิจการให้ผู้บังคับบัญชาชั้นสูงได้ทราบ

Gorton (2003, p. 71) ได้กำหนดบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ไว้ 6 ประการ คือ

1. เป็นผู้จัดการ ได้แก่ การคาดหวังว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้จัดหา จัดทำ ำโครงการบริหาร โดยกำหนดหน้าที่ตำแหน่งงานต่าง ๆ ประสานงาน ทรัพยากรที่เป็นมนุษย์ และมีใช้มนุษย์เข้าด้วยกัน เพื่อให้เป้าหมายของหน่วยงานบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ

2. เป็นผู้นำทางการศึกษา

3. เป็นผู้มีวินัยและรักษาวินัย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในเรื่องระเบียบวินัย นับว่าเป็นบทบาทที่มีความสำคัญที่สุดของผู้บริหารสถานศึกษาในสายตาของผู้ปกครองและนักเรียน

4. เป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์จะสามารถสร้างสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาได้ 2 ประการ คือ การสร้างขวัญให้แก่บุคลากรในสถานศึกษา และสภาพสถานศึกษาจะเต็มไปด้วยการอยู่ร่วมกันอย่างยั่งยืน

5. เป็นผู้ริเริ่มให้มีการเปลี่ยนแปลง ผู้บริหารสถานศึกษาสมัยใหม่ต้องมีลักษณะเป็นผู้นำให้มีการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เพื่อความจำเป็นในการเปลี่ยนแปลง แผนงานหรือกำหนด เกี่ยวกับการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อสนองต่อความต้องการของ ผู้เรียนมากที่สุด

6. เป็นคนกลางที่ขจัดหรือประสานงานในเรื่องขัดแย้งต่าง ๆ ผู้บริหาร สถานศึกษา ต้องกล้าเผชิญปัญหาขัดแย้งต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับครู นักเรียน ผู้ปกครองและ ชุมชน ผู้บริหาร จะต้องยึดมั่นในความเป็นกลาง รักษาความเที่ยงตรงในการแสดงบทบาทหน้าที่ของผู้นำ

สรุปได้ว่า ในการบริหารสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ที่สำคัญ ในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนสู่ความสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม การบริหารจัดการในโรงเรียน จึงต้องมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ผู้บริหารจำเป็นต้องบูรณาการทฤษฎีในการบริหาร การศึกษามาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม รวมทั้งการสร้างสรรค์ รูปแบบวิธีการขึ้นมาใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพและบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้โรงเรียนสามารถยกระดับคุณภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่ช่วยขับเคลื่อนในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการศึกษาจากทุกส่วน

เพื่อเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานของทุกขั้นตอนที่สามารถติดตามตรวจสอบได้และรายงานผลการจัดการศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานที่กำหนด ผู้วิจัยได้รวบรวมผู้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาจากนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาไว้ดังนี้

รุ่ง แก้วแดง (2544, หน้า 9) ได้กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษา คือการประกันคุณภาพผู้เรียน ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนทำได้ไม่ยากและเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกคนจำเป็นต้องทำ ความเข้าใจ มิฉะนั้นก็จะกลายเป็นการประเมินเอกสารประเมินสิ่งแวดล้อมภายนอก โดยมีได้เน้นที่การเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเจตนารมณ์ที่แท้จริงของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

ปรียาภรณ์ ราชรักษ์ (2559, หน้า 45) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า เป็นกระบวนการบริหารองค์การทางการศึกษาที่มีแผนและการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นว่าผลผลิตจะได้ระดับคุณภาพที่ต้องการโดยมุ่งรักษาและยกระดับคุณภาพการศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561, หน้า 3) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การดำเนินตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยรวมว่าการดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพ และทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ องค์ประกอบของระบบประกันคุณภาพประกอบด้วยการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตามตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

Murgatroyd and Morgan (1994, p. 45) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ว่า เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษาและกระบวนการตรวจสอบหรือการประเมินว่าเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพศึกษามากน้อยเพียงไร และได้จำแนกลักษณะเด่นของการประกันคุณภาพทางการศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษากำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอก
2. มาตรฐานเขียนในรูปของความคาดหวังที่โรงเรียนจะต้องบรรลุถึง
3. มาตรฐานต้องสามารถประเมินได้โดยใช้เกณฑ์ที่เป็นปรนัย
4. มาตรฐานต้องใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการยกเว้นโดยปราศจากเหตุผลสมควร
5. การประกันคุณภาพการศึกษาจะประกอบด้วยการตรวจสอบและทบทวนการทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา

จากความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้นำเสนอข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กลไกในการดำเนินการตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา โดยผู้บริหาร ครู และผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และมีการควบคุม ตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม ว่าการจัดการศึกษานั้นให้ผลผลิตที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่สังคมต้องการ

ความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2559, หน้า 2) ได้กล่าวไว้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้จัดให้มีระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานทางการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและโรงเรียนจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาประสิทธิภาพตรงตามมาตรฐานการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษา จึงเป็นการบริหารจัดการและการดำเนินการตามภารกิจปกติของโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการทางการศึกษา อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพ และสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้มีคุณภาพสูงยิ่งขึ้นการตรวจสอบและประเมินคุณภาพนี้ จะกระทำอย่างเป็นระบบ โดยมีกฎเกณฑ์และแนวทางในการดำเนินการที่ชัดเจน และเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพภายในให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องและยังช่วยแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพการศึกษาโดยสร้างความมั่นใจ มีการนำผลการประเมินในทุกชั้นตอน มาใช้เพื่อการวางแผนออกแบบ และการปฏิบัติเพื่อให้เกิดการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังที่นักการศึกษาที่ได้กล่าวไว้ ดังนี้

ปรียาภรณ์ ราชรักษ์ (2559, หน้า 46) ได้กล่าวไว้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality Assurance) จะเป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และยังช่วยแก้ไขปัญหาด้านคุณภาพการศึกษา โดยสร้างความมั่นใจได้ว่าสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จ

การศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการได้อย่างแท้จริง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (2562, หน้า 51) ได้กล่าวถึงความสำคัญจำเป็นในการประกันคุณภาพตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา ว่ามีสาระสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้ มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับอุดมศึกษา ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก ระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาขั้นพื้นฐานและการอาชีวศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับระบบการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่นที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

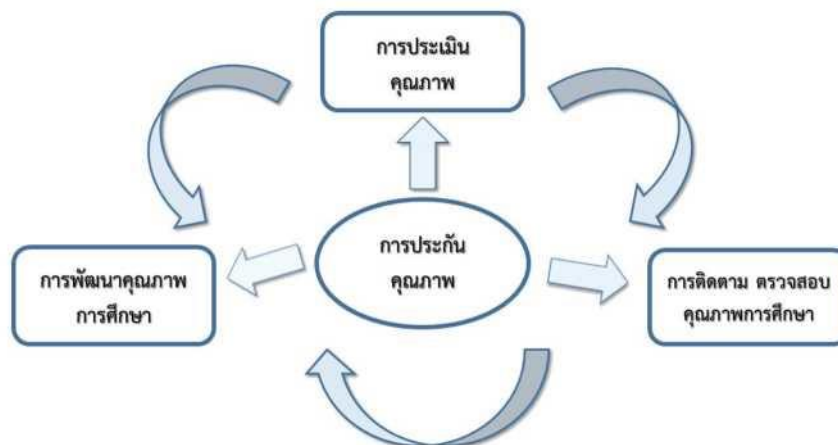
จากความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้นำเสนอข้างต้น สามารถสรุปได้ว่าความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา คือ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นไปตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนให้เป็นอย่างต่อเนื่อง มีการวางแผนล่วงหน้าและมีการประสานสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ ซึ่งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นให้กับชุมชนและสังคม อีกทั้งยังเป็นการป้องกันการจัดการศึกษาที่ด้อยคุณภาพและสร้างสรรค์การศึกษาให้เป็นไปตามกลไกที่มีพลังในการพัฒนาประชากรให้ที่มีคุณภาพที่สูงยิ่งขึ้น

องค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้รวบรวมองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาจากนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2563ข, หน้า 3) องค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษาริตตามตรวจสอบ

เพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพในวงจรรการพัฒนาใหม่อย่างต่อเนื่อง ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพ 1 แสดงองค์ประกอบของระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

จากภาพ 1 จะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการกำหนดมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนที่เป็นเป้าหมาย รวมทั้งมาตรฐาน กระบวนการดำเนินงาน และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาที่เชื่อว่าจะสามารถส่งผลให้การจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ทั้งนี้ในระหว่างดำเนินงาน จัดการศึกษาสู่เป้าหมายสถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัด จำเป็นต้องมีการพัฒนากลไกในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านคุณภาพผู้เรียน โดยบุคคลภายในสถานศึกษาและภายนอกสถานศึกษา เพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนที่มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554, หน้า 14-15) กล่าวถึงองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาศึกษาไว้ 8 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 4) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) ด้านการจัดให้มีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 6) ด้านการจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 7) ด้านการจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และ 8) ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

Smith, et al (1967, p. 170) กล่าวถึงองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ 7 ประการ คือ 1) ด้านที่เป็นหน้าที่โดยทั่วไป 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านหลักสูตร 4) ด้านการเงิน 5) ด้านอาคารสถานที่ 6) ด้านที่เกี่ยวกับนักเรียน และ 7) ด้านการประชาสัมพันธ์

Ramseyer, et al. (1977, p. 89) กล่าวถึงองค์ประกอบของการประกันคุณภาพ การศึกษาศึกษาดังนี้ 1) พัฒนาการสอนและหลักสูตร 2) งานธุรการการเงิน และการบริการ ต่าง ๆ ของโรงเรียน 3) เป็นผู้นำชุมชนที่ตั้งอยู่ 4) งานบุคคล 5) งานอาคารสถานที่ 6) การจัด ทรัพยากรนักเรียน 7) จัดระบบบริหารโรงเรียนให้ถูกต้อง และ 8) ปกครองดูแลนักเรียน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบของการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย 1) การประกันคุณภาพภายในเป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจากภายใน โดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเอง หรือโดย หน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และ 2) การประกันคุณภาพภายนอก เป็นการประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาจากภายนอก โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) บุคคล หรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองเพื่อเป็นการประกันคุณภาพ และให้มีการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559, หน้า 7) กล่าวถึงกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาคุณภาพการศึกษาประกอบด้วยกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การดำเนินการ ดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับกฎกระทรวงว่า ด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553

2. การจัดกระบวนการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร สถานศึกษา และการจัดกระบวนการเรียนรู้เสริมหลักสูตรสถานศึกษา การดำเนินการดังกล่าว เป็นการพัฒนานักเรียนตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดชั้นปี ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งจะนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

3. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การกำหนด ผู้รับผิดชอบ ในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การติดตามตรวจสอบ คุณภาพ

การศึกษา ทั้งระดับบุคคลและระดับสถานศึกษา การรายงานและนำผลการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงและพัฒนา การเตรียมการและให้ความร่วมมือในการติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด

4. การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย การประเมินการปฏิบัติงาน และคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ดำเนินการโดยสร้างความตระหนัก แต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการประเมิน กำหนดกรอบการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำเครื่องมือการประเมินและการนำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนา

5. การจัดทำรายงานประจำปี ประกอบด้วย การแต่งตั้งผู้รับผิดชอบจัดทำรายงาน การรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ การเขียนรายงานและการจัดทำรายงานนำเสนอ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อพิจารณาเห็นชอบ รายงานและเปิดเผยต่อสาธารณชน ติดตามผล และรับข้อมูลย้อนกลับ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2559, หน้า 8) กล่าวถึง กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ ดังนี้

1. การประเมินคุณภาพภายใน ซึ่งดำเนินการได้โดยสถานศึกษาเองหรือการประเมินโดยหน่วยงานต้นสังกัด

2. การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสถานศึกษา ต้องมีการติดตามตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินโครงการกิจกรรมงานเป็นระยะ มีผู้รับผิดชอบการดำเนินงานเพื่อการรวบรวมสารสนเทศ และผลการติดตามตรวจสอบมาใช้ปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่องนอกจากจะแสดงว่าสถานศึกษาทำงานอย่างเป็นระบบ แล้วยังเป็นการเตรียมตัวให้พร้อมรับการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัดอย่างน้อย 1 ครั้งภายใน 3 ปี และการประเมินคุณภาพภายนอกอีกด้วย

3. การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการดำเนินกิจกรรมใด ๆ เพื่อให้เกิดการยกระดับคุณภาพให้สูงขึ้น โดยมีมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นเป้าหมายในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาอาจเพิ่มเติมมาตรฐานที่เฉพาะเจาะจงเหมาะสมกับสภาพของชุมชนได้มาตรฐาน จะเป็นกรอบควบคุมการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2563ข, หน้า 4) ในส่วนของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาหลังจากสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของ

สถานศึกษาโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น และนำผลการประเมินคุณภาพภายในดังกล่าวมาใช้เป็นฐานในการวางแผนพัฒนา มาตรฐานหรือพัฒนา เป้าหมาย และปรับเปลี่ยนแนวทางการดำเนินงานปกติของสถานศึกษา คือ การดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการศึกษาปกติของ สถานศึกษา โดยคำนึงถึงหลักการและกระบวนการสำคัญ ได้แก่ 1) หลักการมีส่วนร่วมแบบ ร่วมแรงร่วมใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของทุกคนในสถานศึกษา 2) หลักการร่วมรับ ผิดรับชอบในผลการจัดการศึกษาอย่างตรวจสอบได้ คือมีร่องรอยสารสนเทศสำหรับอธิบาย คุณภาพต่อสาธารณชนที่สามารถตรวจสอบได้และ 3) หลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของ ทุกคนในสถานศึกษาที่ต้องรับผิดชอบ และร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้โดยอาศัยกระบวนการดำเนินการพัฒนาคุณภาพ ด้วยวงจรคุณภาพแบบ PDCA คือ มีกระบวนการวางแผนกำหนดเป้าหมายคุณภาพ (Plan) ดำเนินการตามแผนควบคู่กับการติดตามตรวจสอบและประเมินคุณภาพระหว่าง ดำเนินงาน (Do & Check) และกระบวนการนำผลการประเมินมาเป็นฐานการตัดสินใจ พัฒนาหรือยกระดับ คุณภาพให้สูงขึ้นต่อเนื่องตามลำดับ (Act)

Hoy and Miskel (2001, p. 308) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการประกันคุณภาพ การศึกษาไว้ดังนี้ 1) การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา 2) การจัดการควบคุมคุณภาพการศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับ และ 3) รายงานผลการประกันคุณภาพให้ผู้ที่สนใจ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้รับทราบ

Puplic Affairs Bureau, (2003, Online) ได้กล่าวถึง กระบวนการในการประกัน คุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการประเทศไทยไว้ดังนี้ 1) ให้คำปรึกษาและ ข้อเสนอแนะในการประกันคุณภาพของสถานศึกษา 2) สอบถามและให้การช่วยเหลือ ด้านการศึกษาของสถานศึกษา 3) จัดหาและเตรียมการเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา 4) จัดทำแผนระยะยาวในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) พิจารณาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 6) ตรวจสอบการบรรลุผลของ นักเรียน และ 7) ปรับปรุงแก้ไขการบรรลุผลของนักเรียน

สรุปกระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา ได้ดังนี้ 1) การควบคุมคุณภาพ เป็นการจักระบบและกลไกสำหรับควบคุมคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) การประเมินคุณภาพ เป็นการตรวจสอบดูแลระบบและกลไกที่จัดไว้ เช่น ตรวจสอบหน่วยงาน กระบวนการและ ระเบียบข้อบังคับที่วางไว้ และ 3) การประเมินคุณภาพเป็นการตัดสินว่าคุณภาพตามมาตรฐาน ที่กำหนดนั้นอยู่ในระดับใด มีจุดเด่นและจุดด้อยที่ควรปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใด

แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นักการศึกษาจากนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ ดังนี้

อุดม ฉายาภักดี (2553, หน้า 18) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นการดำเนินการพัฒนาเด็กให้ได้มาตรฐานการศึกษาและคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนด เพื่อเป็นหลักประกันและสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการทางการศึกษาว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีลักษณะที่พึงประสงค์เป็นที่ยอมรับของสังคม

กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (2561, หน้า 3) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพภายในไว้ว่า เป็นการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา การติดตาม และการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนดสำหรับการประกัน ซึ่งมีรายละเอียดคุณภาพภายใน ซึ่งกระทำโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้น หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษา

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561, หน้า 10-12) กล่าวว่า ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance: IQA) สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ได้รับการออกแบบเพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูง เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลหน่วยงานผู้ปกครอง ดังนี้

1. สถานศึกษามีหน้าที่กำหนดมาตรฐานการศึกษาและภาพความสำเร็จของตนเอง มาตรฐานเหล่านี้ ควรสะท้อนถึงคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาภายในสถาบัน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา ได้แก่ การบริหารและการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ มีการกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เพื่อเป็นเกณฑ์มาตรฐานในการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบและประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ๆ

2. พัฒนาเข้าสู่มาตรฐาน สถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา ซึ่งเป็นแผนที่กำหนดเป้าหมายและแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น ในช่วง

ระยะเวลาที่กำหนดโดยจัดไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าสถานศึกษาจะดำเนินการตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน โครงการของสถานศึกษา

3. จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report: SAR) เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินตามมาตรฐานของสถานศึกษา จากติดตามตรวจสอบ และประเมินผลและจัดทำเป็นรายงานการประเมินตนเอง เพื่อสะท้อนภาพความสำเร็จของการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในรอบปีการศึกษาที่ผ่านมาภายใต้บริบทของสถานศึกษา

Murgatroyd and Morgan (1994, pp. 45–46) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กิจกรรมการกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงาน และวิธีปฏิบัติให้เกิดคุณภาพที่เหมาะสม โดยมีการตรวจสอบจากหน่วยงานหรือสถาบันรับรองคุณภาพที่ตรวจสอบประเมินผล

Anne and Jennifer (2008, p. 30) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายใน หมายถึง กระบวนการควบคุมทางสถิติที่เน้นถึงการป้องกันความผิดพลาดการรับรองจากภายนอก รวมทั้งการตรวจสอบระบบคุณภาพและการวิเคราะห์เหตุและผล

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง ระบบการสร้างความมั่นใจต่อสังคม ผู้ปกครองว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเด็กได้รับการพัฒนาอย่างสมดุลในทุกด้านและมีโอกาสพัฒนาไปจนเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ผู้จบการศึกษามีคุณภาพ มีความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเป็นที่ยอมรับของสังคม

ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ผู้วิจัยได้รวบรวมความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจากนักวิชาการและหน่วยงานทางการศึกษาไว้ ดังนี้

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2552, หน้า 11) กล่าวถึง ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในว่าเป็นความต้องการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นกระแสเรียกร้องจากผู้รับผลการจัดการศึกษาจำเป็นที่บุคคลในวงการศึกษจะต้องแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะสร้างความมั่นใจในคุณภาพของการจัดการศึกษาโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน โดยที่หน่วยงานที่มีภาระรับผิดชอบต่อผู้รับบริการการศึกษาโดยตรง ให้มีการดำเนินงานทั้งด้านปัจจัย กระบวนการและผลผลิตตามมาตรฐานการศึกษาตามที่กำหนด นับว่าจุดเริ่มต้นของการ

ประกัน คุณภาพการบริหารจัดการของหน่วยงานที่จัดการศึกษาโดยตรง คือ โรงเรียน ซึ่งคุณภาพของผลผลิตเน้นการกำกับควบคุมดำเนินงานทุกขั้นตอนมีการปรับปรุงและพัฒนา กระบวนการ อย่างต่อเนื่อง เป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาที่จะทำให้การศึกษาเป็น เลิศอย่างแท้จริง จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและนำระบบ การประกันคุณภาพในสถานศึกษามาปฏิบัติอย่างจริงจัง

อุดม ฉายารักษ์ดี (2553, หน้า 18) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สามารถเป็นหลักประกันและสร้างความมั่นใจแก่ผู้รับบริการทางการศึกษาว่าสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐานการศึกษา มีลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของสังคม

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561, หน้า 2) ได้กำหนดถึงการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาว่า เป็นระบบที่สร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษา ได้คุณภาพตามมาตรฐานผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรกำหนด และสังคมต้องการ จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการทางการศึกษาที่พัฒนาและสร้างความ มั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกที่พัฒนาการศึกษาทำให้เกิดคุณภาพและ มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล และสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาว่าผลผลิตของการศึกษา คือ นักเรียนที่มีคุณภาพตามลักษณะ ที่พึงประสงค์และคาดหวัง

Murgatroyd and Morgan (1994, p. 121) กล่าวถึง ความสำคัญของการประกัน คุณภาพภายในไว้ 3 ประการ ดังนี้

1. ทำให้แน่ใจว่าทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและเชื่อถือได้ เพื่อให้พวกเขา มีความมั่นใจในการเลือกใช้บริการที่มีคุณภาพสูง
2. เพื่อปกป้องทั้งผู้บริโภคและการเข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพ อย่างเท่าเทียมกันเพื่อให้มั่นใจว่านักเรียนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพสูง และ ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกัน
3. มุ่งสร้างจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ สิ่งนี้จะช่วยพัฒนาประชากรให้เป็นบุคคลที่มี คุณภาพ

Hopkins (2007, p. 54) กล่าวถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพภายใน ไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. นักเรียนและผู้ปกครองสามารถมั่นใจได้ว่าโรงเรียนมีมาตรฐานทางวิชาการที่เข้มงวดและให้การศึกษามีคุณภาพสูง

2. ครูทำงานอย่างมืออาชีพ เป็นระบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ใช้ทักษะเพื่อช่วยพัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นที่คุณภาพ ผู้ปกครองและชุมชนให้การยอมรับ

3. ผู้บริหารได้ใช้ความเป็นผู้นำและองค์ความรู้ในการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพเป็นระบบ โปร่งใส เป็นที่ชื่นชมของผู้ปกครองและชุมชน ทำให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

4. คณะกรรมการสถานศึกษาได้ปฏิบัติงานตามหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอย่างดีและมีส่วนสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาและคุณภาพการศึกษาของเยาวชนและชุมชน

5. สถานศึกษาสามารถพัฒนาตนเองอย่างมีศักยภาพและคุณภาพ

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในเป็นความต้องการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการและพัฒนาการศึกษา ดังนั้นจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญและนำระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามาปฏิบัติอย่างจริงจัง

หลักการสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะต้องเข้าใจหลักการ เพื่อให้จะทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ เป้าหมายของสถานศึกษาได้ดีมากขึ้น ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้นำเสนอความหมายการประกันคุณภาพภายในไว้ ดังนี้

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554ก, หน้า 8) กล่าวถึงหลักการของการประกันคุณภาพภายในไว้ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการประกันคุณภาพภายใน คือ การที่สถานศึกษาร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยเป้าหมายสำคัญอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน

2. การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานของบุคคลทุกคนในสถานศึกษา และเป็นการทำงานตามปกติของสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ มีการตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพภายใน เป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา คือ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานที่กำกับดูแล เช่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด/กรุงเทพมหานคร เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนด เป้าหมาย วางแผน ติดตาม ประเมินผล พัฒนาปรับปรุง ช่วยสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เป็นไปตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2554ข, หน้า 7) ได้ กล่าวว่า การประเมินคุณภาพภายใน (Internal Quality Assessment) เป็นระบบและกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ และ ประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนด โดยสถานศึกษาหรือ หน่วยงานต้นสังกัดต้องดำเนินการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาย่าง ต่อเนื่อง กระบวนการประเมินคุณภาพภายในเป็นการประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในกระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานให้บรรลุ เป้าหมายตามที่กำหนด ถือเป็นกระบวนการตรวจสอบการทำงานของตนเอง (Self-Evaluation) โดยประเมินผลการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ ข้อมูลที่นำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงตนเองและพร้อมที่จะได้รับการประเมินคุณภาพจาก หน่วยงานต้นสังกัดและการประเมินจากภายนอก

วรภัทร์ ภูเจริญ (2554, หน้า 91) ได้สรุปแนวคิดในการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการเพื่อที่จะได้ทราบขีดความสามารถการ ตอบสนองของผู้เกี่ยวข้อง
2. เพื่อค้นหาแต่เนิ่น ๆ จะได้แก้ไขทัน
3. เน้นปรัชญาการป้องกัน
4. ประเมินโดยผู้บริหาร บุคลากร และผู้เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาเอง
5. สอดคล้องกับการประเมินภายนอก

มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น (2559) ได้ให้หลักการ การประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. สร้างความมั่นใจและความพึงพอใจในคุณภาพการศึกษา
2. การป้องกันปัญหา ต้องมีการวางแผนและการเตรียมการ
3. ตั้งมั่นบนหลักวิชาในการพัฒนาหลักวิชาชีพ

4. การดำเนินงานสามารถติดตามตรวจสอบและประเมินตนเองได้
5. การดำเนินงานเน้นคุณภาพในการปฏิบัติงานทุกระดับทุกขั้นตอน
6. การสร้างความรู้ ทักษะ และความมั่นใจให้กับบุคลากรในสถานศึกษา
7. การประสานสัมพันธ์ในองค์กรและบุคลากรในพื้นที่

การเน้นภาวะผู้นำของผู้บริหารสรุปได้ว่า หลักการและแนวคิดสำคัญในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ ทั้งระบบอย่างต่อเนื่อง เน้นการสร้างควมพึงพอใจให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา เป็นการสร้างความเชื่อมั่นและความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริง สามารถตรวจสอบได้ โดยเกิด จากความรู้ความเข้าใจและความร่วมมือของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับทุกคน เพื่อให้ผู้เรียนทุกคน ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน การศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ขอข่ายและองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขอข่ายและองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ดังนี้

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550, หน้า 40) ได้กล่าวถึงขอข่ายในการส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ร่วมกับครูและบุคลากรจัดทำโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา เพื่อรองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ร่วมกับครูและบุคลากรกำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของกระทรวง
3. ร่วมกับครูและบุคลากรในการวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
4. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการปรับปรุงและพัฒนาาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
5. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
6. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพการศึกษาในการประเมินสถานศึกษาเพื่อเป็นบทบาทในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

ภารดี อนันต์นาวิ (2551, หน้า 285) กล่าวถึงขอบข่ายของการปฏิบัติการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. จัดระบบโครงสร้างในองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา

2. กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ของกระทรวง เป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

3. การวางแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาให้บรรลุผลตามเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษา

4. ดำเนินการพัฒนางานตามแผนและติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

5. ประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาและหน่วยงานอื่นในการปรับปรุงและพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

6. ประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในของเขตพื้นที่การศึกษา

7. ประสานงานกับสำนักงานรับรองมาตรฐานการศึกษาและประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นการรองรับในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2552, หน้า 2-4) ได้นำเสนอการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาในที่นี่จะนำเสนอโดยเน้นที่ระดับสถานศึกษา ซึ่งหากพิจารณาในด้านการจัดการศึกษาของสถานศึกษาแล้ว มักนำเสนอเพื่อความเข้าใจที่ง่ายขึ้น โดยนำเสนอตามแนวคิดเชิงระบบ (system approach) ซึ่งครอบคลุมการดำเนินการใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. ปัจจัยนำเข้า (inputs) ปัจจัยนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 กลุ่ม คือ

1.1 บุคคล ได้แก่ นักเรียน ครู ผู้บริหาร และบุคลากรฝ่ายสนับสนุน

1.2 การเงิน ได้แก่ งบประมาณทั้งในส่วนงบประมาณของสถานศึกษาและงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรจากหน่วยงานต้นสังกัด

1.3 ทรัพยากรทางกายภาพ ได้แก่ สื่อ วัสดุอุปกรณ์สิ่งอำนวยความสะดวก

1.4 ข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ ความรู้หลักสูตรข้อมูลและสารสนเทศประเภทต่าง ๆ

2. กระบวนการแปรรูป (Transformation Process) งานของผู้บริหารสถานศึกษา คือ การรวบรวมและประสานทรัพยากรและปัจจัยต่าง ๆ มาใช้ในการดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษาในระบบนี้ ผู้เรียนจะต้องผ่านกระบวนการต่าง ๆ ในระบบ ทั้งกระบวนการเรียนการสอนและกระบวนการบริหารจัดการต่าง ๆ ในส่วนของกระบวนการเรียนการสอนเกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสื่อเทคโนโลยี การวัดประเมินผล เป็นต้น เพื่อจะออกมาเป็นผลผลิตของกระบวนการ ซึ่งก็คือ ผู้สำเร็จการศึกษา ผลการเรียนรู้หรือคุณภาพของผู้เรียน สำหรับกระบวนการบริหารจัดการ ได้แก่ การดำเนินงานบริหารจัดการต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วยการพัฒนาบุคลากรการสื่อสารและการตัดสินใจ การวางแผนการดำเนินงานและการจัดการกับการเปลี่ยนแปลง เป็นต้น

3. ผลผลิต (Outputs) สำหรับสถานศึกษาแล้ว ผลผลิต คือ การได้บรรลุเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่โรงเรียนตั้งไว้ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการบริหารจัดการและกระบวนการจัดการเรียนการสอนแล้ว ผลผลิตของสถานศึกษาแต่ละแห่งอาจมีความแตกต่างกัน แต่โดยส่วนใหญ่ ผลผลิตจะครอบคลุมเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน คุณลักษณะของผู้เรียน การประพฤติปฏิบัติของครู ความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ทศนคติของผู้เรียนต่อสถานศึกษา อย่างไรก็ตามยังมีผลผลิตที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจไม่ใช่ผลผลิตตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เช่น นักเรียนออกกลางคัน และการขาดงานของบุคลากร เป็นต้น

4. การให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) หลังจากได้ผลผลิตแล้วก็จะมีข้อมูลย้อนกลับที่จะย้อนมาให้กับระบบข้อมูลย้อนกลับ มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงานของสถานศึกษา ข้อมูลย้อนกลับจะนำมาใช้เพื่อจะแก้ไขข้อบกพร่องในกระบวนการดำเนินงานหรือแก้ไขปรับปรุงเกี่ยวกับปัจจัยซึ่งจะส่งผลต่อผลผลิตในอนาคตต่อไป

5. สภาพแวดล้อม (Environment) สภาพแวดล้อมภายนอกสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมสภาพแวดล้อมทางสังคม การเมืองและเศรษฐกิจที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องจัดการและพัฒนาการดำเนินงานภายในสถานศึกษา และกำกับ ติดตาม สภาพแวดล้อมและคาดการณ์ล่วงหน้า เพื่อจะปฏิบัติการให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพแวดล้อมหรือบริบทภายนอกสถานศึกษา

ภักตินิย์ สังข์สอน (2559, หน้า 36) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษามีขอบข่าย ดังนี้ วางแผนให้ความเห็นชอบแนวทางในการประกันคุณภาพ ส่งเสริมสนับสนุน การดำเนินงานประกันคุณภาพ ประเมิน และตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อหาทางปรับปรุงควบคุมคุณภาพด้านอาคารสถานที่ อุปกรณ์การสอน ด้านครูอาจารย์ ด้านผู้บริหาร ด้านผู้เรียน เผยแพร่เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (2559, หน้า 23) กล่าวว่า การพัฒนามาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีแนวคิดที่ว่ามาตรฐานมีขนาดเล็ก เข้าใจง่าย แต่ยังคงสะท้อนคุณภาพการศึกษาได้อย่างถูกต้อง มาตรฐานดังกล่าวมีประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่หน่วยงาน ผู้ปกครอง และแม้แต่ระดับประเทศ มุ่งสร้างมาตรฐานทั้งคุณภาพผู้เรียน ครู ผู้บริหารสถานศึกษาและคุณภาพสถานศึกษา โดยให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอก

สำนักทดสอบทางการศึกษา (2563ข, หน้า 17-33) ได้มีนโยบายปฏิรูประบบการประเมินและการประกันคุณภาพการศึกษาปรับเปลี่ยนระบบประกันคุณภาพการศึกษา โดยให้มีการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกตามแนวคิดหลักการว่า สถานศึกษาสามารถออกแบบระบบการประกันคุณภาพภายในที่เหมาะสมเป็นไปได้ และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาได้ด้วยตนเอง การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการยืนยันระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผลที่ได้จากการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกนั้น จะต้องสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาได้ด้วยรายละเอียดการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ประกอบด้วย

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
3. ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา
5. ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

รายละเอียดของแต่ละขั้นตอน สามารถสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา สถานศึกษาประกาศใช้มาตรฐานและเป้าหมายการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษาที่สถานศึกษาจัดการศึกษา ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เป็นไปได้ในการปฏิบัติจริง ด้วยการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร

สถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา นำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ทั้งนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพิ่มเติมได้ พิจารณากำหนดเป้าหมายความสำเร็จทั้งเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพในปีการศึกษาปัจจุบัน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศผลการดำเนินงานของปีการศึกษาที่ผ่านมาอย่างเหมาะสม และเป็นไปได้

2. จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาและมีการจัดทำอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาต้องจัดทำแผน 2 ประเภท ดังนี้

2.1 แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นแผนระยะกลาง 3-5 ปี โดยสถานศึกษาสามารถนำแนวคิดการบริหารเชิงกลยุทธ์มาใช้ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้วยการวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนของปัจจัยภายในสถานศึกษา วิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคของปัจจัยภายนอกสถานศึกษา ประเมินสถานภาพของสถานศึกษา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าวัตถุประสงค์ กำหนดกรอบกลยุทธ์/กลยุทธ์การพัฒนา กำหนดแผนงาน โครงการ กิจกรรมที่รองรับพร้อมประมาณการงบประมาณ ทรัพยากรที่ใช้สนับสนุนการดำเนินงานของสถานศึกษา

2.2 แผนปฏิบัติการประจำปี (Action Plan) เป็นการนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาไปสู่การปฏิบัติด้วยการวิเคราะห์ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา วิเคราะห์ประมาณการงบประมาณรายรับ รายจ่าย จัดลำดับความสำคัญของโครงการ พร้อมกับจัดทำรายละเอียดของโครงการ กิจกรรมที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษาด้านคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและจัดการกระบวนการจัดประสบการณ์/จัดการเรียนการสอน นโยบาย และจุดเน้นของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุตามวิสัยทัศน์ ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และเพื่อแก้ไขปัญหาหรือปรับปรุงจุดอ่อนของสถานศึกษา ทั้งนี้สถานศึกษาต้องนำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบก่อนนำไปใช้จริง

3. ดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดนั้น สถานศึกษาต้องมีระบบกลไก

การบริหารและจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา ไม่เป็นภาระกับครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป สถานศึกษา ต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีมีการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการปฏิบัติงานของแผนงาน โครงการ กิจกรรมต่าง ๆ เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนดหรือไม่ และบรรลุเป้าหมายระดับใด

โดยสามารถใช้แนวคิด ทฤษฎีหรือผลงานวิจัยที่เน้นความร่วมมือของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เช่น การบริหารเชิงระบบ (System Approach) การใช้วงจรการพัฒนาคุณภาพ (PDCA) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management) การบริหารแบบมุ่งสัมฤทธิ์ (Total Quality Management) การบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management) การใช้ห่วงโซ่คุณภาพ (Chain of Quality) เป็นต้น หรือสถานศึกษาสามารถสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารและจัดการของตนเองก็ได้ นอกจากนี้สถานศึกษาควรจัดระบบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระบบพัฒนาวิชาการ ระบบพัฒนาครูและบุคลากร ระบบการจัดการสภาพแวดล้อม ระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ ระบบการนิเทศภายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น ซึ่งเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา คือ วัฒนธรรมคุณภาพที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา

4. ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบและกลไก ในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ที่ดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการ กระทำโดยบุคลากรในหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานศึกษาต้องให้ความสำคัญกับการประเมินเชิงคุณภาพที่สะท้อน จุดเด่น และจุดควรพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน ผสมผสานกับการประเมินเชิงปริมาณควบคู่กันไป สถานศึกษาต้องกำหนดหรือมอบหมาย ผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรในสถานศึกษา ตามบทบาทและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย และระดับสถานศึกษาให้ชัดเจน วิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประกาศใช้ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม ดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง พร้อมทั้งสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาต่อไป

5. ติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เป็นการติดตามผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นที่สถานศึกษาติดตามผล ได้แก่ กระบวนการบริหารจัดการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ การพัฒนาบุคลากร กระบวนการบริหารและการจัดการสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น และการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ว่าดำเนินงานได้บรรลุตามเป้าหมาย ตัวชี้วัดความสำเร็จที่กำหนดหรือไม่อย่างไร สถานศึกษาสามารถติดตามผลระหว่างและเมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงานก็ได้ สถานศึกษาควรกำหนดผู้รับผิดชอบในการติดตามผล กำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ติดตามผล วิเคราะห์และกำหนดกรอบพร้อมทั้งสร้างเครื่องมือติดตามผล จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และรายงานผลการติดตามอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

6. จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รายงานผลการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report : SAR) ตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ต้องสะท้อนคุณภาพของผู้เรียนและผลสำเร็จของการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาต้องนำผลการประเมินคุณภาพ ภายในมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ข้อมูลทั่วไปและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานไปจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองตามรูปแบบรายงานที่สถานศึกษากำหนด อาจเสนอเป็นความเรียง การบรรยายประกอบแผนภูมิรูปภาพหรือกราฟ ฯลฯ ตามบริบทของสถานศึกษา โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย กระชับ ชัดเจน น่าเสนอ ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สารสำคัญของรายงานผลการประเมินตนเองแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 บทสรุปสำหรับผู้บริหาร และส่วนที่ 2 ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา โดยแต่ละมาตรฐานนำเสนอใน 3 ประเด็น คือ 1) คุณภาพในแต่ละมาตรฐานอยู่ในระดับใด 2) มีหลักฐานในการอ้างอิงผลการประเมินตามประเด็นพิจารณาของแต่ละมาตรฐานอย่างไร และ 3) สถานศึกษาจะมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้อย่างไร สถานศึกษาอาจแนบภาคผนวกที่นำเสนอหลักฐานข้อมูลสำคัญ หรือเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม นำเสนอรายงานผลการประเมินตนเอง ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความเห็นชอบ และจัดส่งรายงานดังกล่าว ต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี เผยแพร่รายงาน ต่อสาธารณชนและหน่วยงานที่

เกี่ยวข้อง และเตรียมรับการประเมินคุณภาพภายนอกต่อไป ทั้งนี้สถานศึกษาแต่ละแห่งและหน่วยงานต้นสังกัด ต้องนำข้อมูลจากรายงานผลการประเมินตนเองและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประเมินคุณภาพ ภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

Murgatroyd and Morgan (1994, p. 121) ได้จำแนกขอบข่ายของการประกันคุณภาพทางการศึกษาไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. มาตรฐานการศึกษากำหนดโดยผู้เชี่ยวชาญภายนอก
2. มาตรฐานเขียนในรูปของความคาดหวังที่โรงเรียนกำหนด
3. มาตรฐานต้องสามารถประเมินได้โดยใช้เกณฑ์ที่เป็นปรนัย
4. มาตรฐานต้องใช้อย่างเสมอภาค ไม่มีการยกเว้นโดยปราศจากเหตุผลอันสมควร
5. การประกันคุณภาพการศึกษาจะประกอบด้วยการตรวจสอบและทบทวน

Hartman (2006, p. 9) ได้กล่าวถึงขอบข่ายในการส่งเสริมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. ร่วมกับบุคลากรกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
2. ร่วมกับบุคลากรจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
3. ร่วมกับบุคลากรจัดทำระบบบริหารสารสนเทศ
4. กำกับ ติดตาม การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา
5. กำกับ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา
6. จัดทำรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า ขอบข่ายและองค์ประกอบของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา คือ การดำเนินกิจกรรมที่ครอบคลุมกิจกรรมภายในสถานศึกษา ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้เลือกใช้แนวคิดของตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ฮาบีอะ อาเดมะ (2557) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามทัศนะครูผู้สอนอำเภอแวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า 1) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามทัศนะครูผู้สอนในอำเภอแวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามทัศนะของครูผู้สอนอำเภอแวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา พบว่าในภาพรวมไม่แตกต่างกัน 3) ผลการประมวลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามทัศนะของครูผู้สอนมีดังนี้ ผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนบุคลากรทุกคนให้มีส่วนร่วมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ผู้บริหารควรจัดโครงสร้างการบริหารงานที่เอื้อต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารควรมีนโยบายและแผนงานให้ชัดเจนในทุกขั้นตอน และควรมีการกำหนดกรอบและเชิงปริมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารควรมีการกำกับและติดตามการดำเนินงาน/โครงการตามแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารควรมีการกำหนดขอบข่ายการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจน ผู้บริหารควรนำผลการวัดและประเมินผลระดับโรงเรียนและระดับชาติมาใช้ในการวางแผนพัฒนาผู้เรียน ผู้บริหารควรจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องทราบอย่างทั่วถึง และผู้บริหารควรมีการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ปรียาภัทร ราชรักษ์ (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ การมุ่งผลสัมฤทธิ์การบริการที่ดี การทำงานเป็นทีม การพัฒนาตนเอง การคิดวิเคราะห์และสังเคราะห์การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การสื่อสารและการจูงใจ และการมีวิสัยทัศน์ 2) การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งภาพรวมและรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำ

แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การจัดทำรายงานการประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

3) สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร การมีวิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม การคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์ และการสื่อสารและการจูงใจ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ร้อยละ 75.40 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัยฤทธิ์ กลิ่นชวนชื่น (2559) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสายธรรมจันทร์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่ามีการดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน (Plan) 2) ด้านการปฏิบัติ (Do) 3) ด้านการตรวจสอบ (Check) และ 4) ด้านการปรับปรุงแก้ไข (Act) 2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสายธรรมจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 จำแนกตามเพศ วุฒิการศึกษาและประสบการณ์การทำงานโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อุทัยวรรณ นรินรัตน์ (2559) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 ตามความคิดเห็นของครูจำแนกตามสถานภาพ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และประสบการณ์ในการอบรมเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกัน

สุครุไทย กรมสี (2560) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง 2) การเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของข้าราชการครู จำแนกตามวุฒิการศึกษาพบว่าโดยรวมทั้ง 8 ประการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าโดยรวมทั้ง 8 ประการ แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยรวม พบว่า แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 อยู่ 7 ด้าน ส่วนด้านที่ไม่พบความแตกต่างคือด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ธัชพนธ์ ไสยาสน์ (2563) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลด้านการสร้างความสัมพันธ์ ด้านการเป็นผู้จัดองค์กรและด้านการเป็นนักประชาสัมพันธ์ตามลำดับ 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษา การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องตามลำดับ 3) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาด้านการเป็นผู้จัดองค์กร ด้านการ

เป็นนักประชาสัมพันธ์ ด้านการสร้างความสัมพันธ์ และด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างบทบาทเหล่านี้กับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็น .814

น้ำทิพย์ มั่นปาน (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 เกี่ยวกับศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยใช้กรอบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ประการ พบว่า 1) สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ การตรวจสอบและทบทวนมาตรฐาน การศึกษาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษาเพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษา สร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบเป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ได้ทันที การนำข้อมูลจากการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษามาใช้ปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ การนำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปวางแผนพัฒนา สถานศึกษาติดตามและรับข้อมูลย้อนกลับโดยสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อเนื่อง 3) แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับคณะกรรมการในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และนำบุคลากรไปศึกษาดูงานโรงเรียนที่ผ่านการประเมินแล้วจัดทำงบประมาณสนับสนุนจัดการเรียนการสอน จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งการประเมินภายในและการประเมินภายนอกมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป

งานวิจัยต่างประเทศ

Bug (2000) ได้ทำการศึกษาเรื่อง Quality Assurance and Improvement Planning Illinois High Schools ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาและการวางแผนพัฒนาโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐอิลลินอยส์ ผลการวิจัยพบว่า 1) ก่อนที่จะ

มีการนำการประกันคุณภาพและแผนพัฒนามาใช้โรงเรียนทั้งสองแห่ง ยังไม่ได้ใช้ระเบียบโครงสร้างในการปรับปรุงโรงเรียน 2) โรงเรียนในชนบทสามารถใช้กระบวนการประกันคุณภาพเพื่อเป็นการกระตุ้นการพัฒนาโครงสร้างการจัดระเบียบของโรงเรียน ในขณะที่โรงเรียนในเมืองไม่สามารถทำตามกระบวนการได้สำเร็จ 3) การประกันคุณภาพมีผลดีต่อแผนการสอนในโรงเรียนทั้งสองแห่ง ถึงแม้ว่าการประกันคุณภาพจะประสบความสำเร็จในเรื่องเกี่ยวกับการปรับปรุง แต่ยังเป็นที่ยกเถียงว่าสิ่งแวดล้อมบางประการ อาจทำให้โรงเรียนไม่สามารถค้นหาปัญหาที่แท้จริงได้ 4) โครงสร้างของการประกันคุณภาพสามารถช่วยโรงเรียนในการพัฒนาวัฒนธรรมการปรับปรุงโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การขาดตัวแปรบางตัว เช่น ภาวะผู้นำทรัพยากรทางการเงิน ทำให้กระบวนการไม่สามารถบรรลุเป้าหมาย

Floit (2000) ได้ทำการศึกษาเรื่อง The Effects of the Quality Assurance External Review on Illinois School Reform ซึ่งเป็นการศึกษาเกี่ยวกับผลกระทบของรายงานการประเมินคุณภาพภายนอกต่อโรงเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์ ผลการวิจัยพบว่าการมีส่วนร่วมในการทบทวนการดำเนินงานจากภายนอกจะมีส่วนช่วยให้กระบวนการพัฒนาโรงเรียนแบบบูรณาการดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องหรือไม่ผู้วิจัยวิเคราะห์จากรายงานการประเมินภายนอกได้ระบุให้เห็นถึงประเด็นบรรยากาศการเรียนรู้และถึงแม้ว่ารายงานนี้ได้กล่าวถึงความจำเป็นต้องมีการกำหนดทิศทางของหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานของรัฐแต่มีหลักฐานอ้างอิงน้อยมากในการปรับปรุงหลักสูตรการประเมินและกลยุทธ์การสอนส่วนการสนับสนุนจากชุมชนผู้ทรงคุณวุฒิในชุมชนไม่ได้บูรณาการกับกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมที่กำหนด ผลการวิจัยพบว่า รายงานการประเมินภายนอกและรายงานข้อคิดเห็นจากโรงเรียนแบบบูรณาการอย่างต่อเนื่อง และความพยายามในการพัฒนาหลายอย่างยังไม่ต่อเนื่องและไม่อาจบ่งบอกได้ว่าเป็นองค์ประกอบของการประกันคุณภาพไม่ได้

Hoitash (2002) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาและแผนการประกันคุณภาพเครื่องมือสำหรับองค์กรในการจัดการศึกษาโดยอาศัยการตัดสินใจกลุ่มบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ทางเลือกในการเข้าถึงเพื่อตรวจสอบและประเมินการพัฒนาแผนการประกันคุณภาพในองค์กร ในการจัดการซึ่งต้องอาศัยกลุ่มผู้ใหญ่สำหรับพัฒนาข้อเสียที่ใช้ในการเจาะจงโดยเฉพาะ ดังนี้ 1) ประมวลผลการพัฒนาการประกันคุณภาพและแผนงานที่เน้นการมีส่วนร่วม 2) ผลลัพธ์ของการประกันคุณภาพตามแผนงาน มีคุณภาพเพิ่มขึ้น 3) ขอบเขตเพื่อการประเมินโปรแกรมประมวลผล พบว่า วางแผนโปรแกรมตรงประเด็นและมีมาตรฐานการประเมินสำหรับการปฏิบัติงาน มีเครื่องมือมีระเบียบแบบแผนและมีผลลัพธ์การประกันคุณภาพแน่นอน คือ รายงานและผลประโยชน์ของการประเมินโปรแกรมจัดให้เข้าถึงระเบียบการตรวจสอบ

ด้านความสัมพันธ์ เพื่อมาตรฐานการประเมินโปรแกรมพัฒนาโดยความร่วมมือของ คณะกรรมการมาตรฐานสำหรับการประเมินการศึกษาในอนาคต

Del Castillo (2005, Online) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับคำจำกัดความของสมรรถนะ ในยุคกระแสโลกาภิวัตน์ ผลการวิจัยพบว่า บริษัทต่าง ๆ มีภาวะการณ์แข่งขันประจำวัน ตลอดเวลาไม่ว่าจะเป็นองค์กรระดับท้องถิ่นหรือนานาชาติก็ตาม สมรรถนะนับเป็นเรื่อง เฉพาะที่ต้องให้ความสนใจและเป็นตัวอธิบายความสามารถในการแข่งขันการผลิต กำไร บทบาทหรือกระบวนการทำงานขององค์กรและพนักงานตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนเอง และที่สำคัญองค์กรต้องสามารถและกำหนดจุดยืนของแต่ละตำแหน่งและผลตอบแทนได้อย่าง ชัดเจน

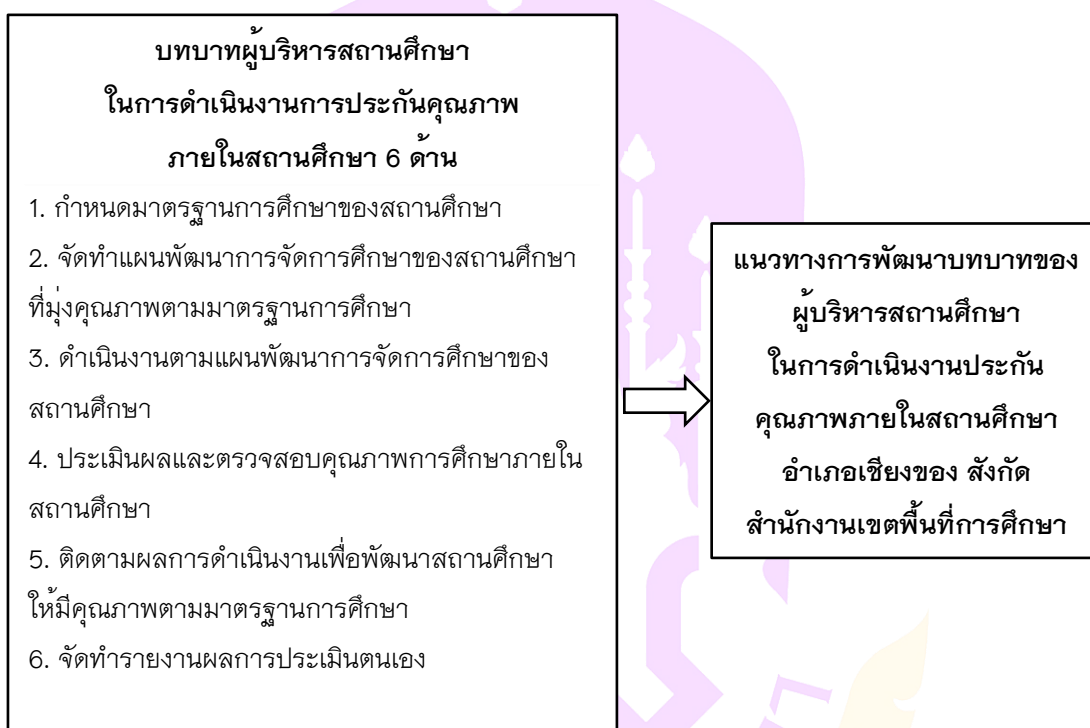
Altinkurt and Yilmaz (2012) ได้ทำการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการใช้อำนาจ ของผู้บริหารสถานศึกษากับพฤติกรรมความเป็นสมาชิกขององค์กรของครูผลการวิจัย พบว่า 1) ครูแสดงพฤติกรรมความเป็นสมาชิกขององค์กรไม่แตกต่างกัน 2) ผู้บริหารสถานศึกษา มีการใช้อำนาจในระดับมากพิจารณาโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ อำนาจ ทางกฎหมายอำนาจเชี่ยวชาญ อำนาจบังคับ อำนาจอ้างอิงและอำนาจการให้รางวัล 3) แหล่งอำนาจของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกกับพฤติกรรมความเป็น สมาชิกขององค์กรของครู

Ozcan, et al (2014) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการใช้อำนาจของผู้บริหารกับ ผลกระทบต่อวัฒนธรรมองค์กรในวิทยาลัยการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริหารส่วนใหญ่ ใช้อำนาจกฎหมาย อำนาจบังคับ อำนาจการให้รางวัล อำนาจอ้างอิง และอำนาจเชี่ยวชาญ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติต่อสมาชิกในองค์กร 2) การใช้อำนาจกฎหมาย อำนาจบังคับและ อำนาจการให้รางวัลของผู้บริหารใช้ทั้งในหน่วยงานเอกชนและหน่วยงานราชการ จากการศึกษา อำนาจอ้างอิงและอำนาจเชี่ยวชาญ ไม่สามารถทำให้องค์กรประสบความสำเร็จได้และ ยากที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ในการทำงานในองค์กร

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพ พ.ศ. 2561 ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาประกาศ ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2561 และเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยจึงกำหนดกรอบ แนวคิดในการวิจัยตามระบบการประกันคุณภาพภายใน ตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ

เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 6 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และ 6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยกรอบแนวคิดการวิจัยแสดงได้ดังภาพที่ 2

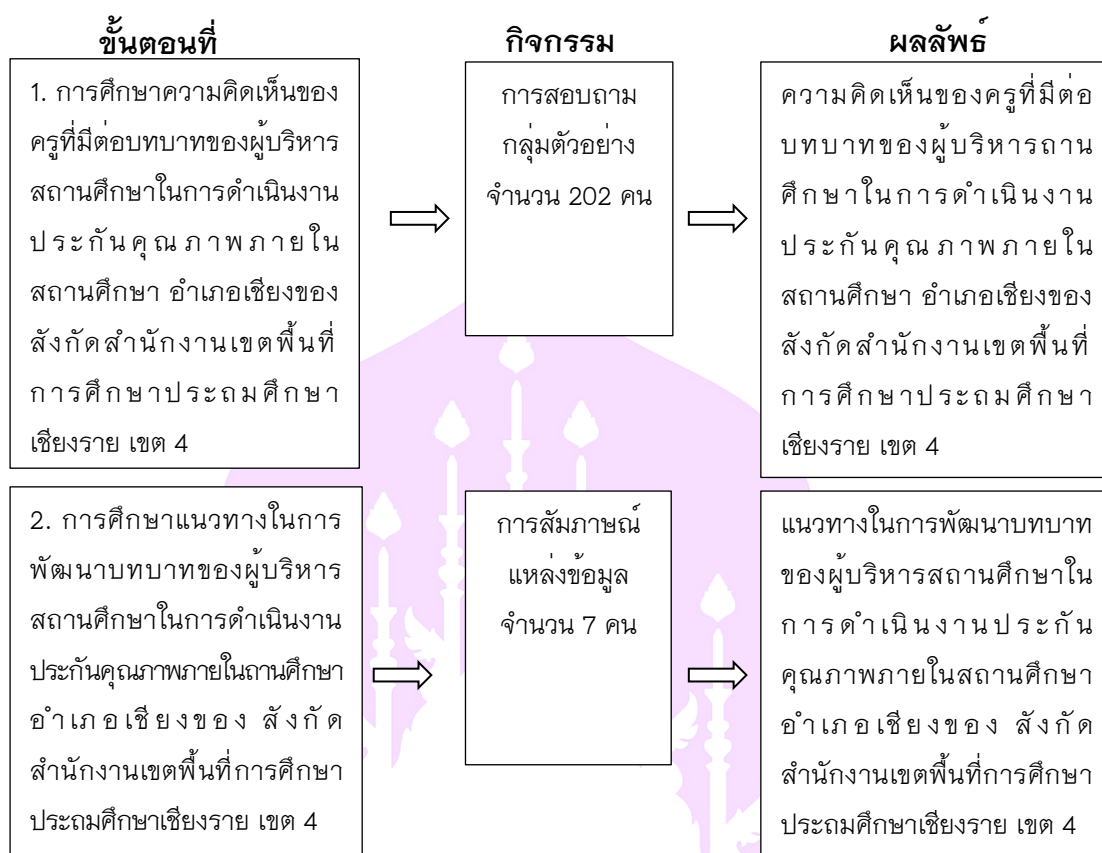
ภาพ 2 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษา 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยสามารถสรุปเป็นแผนภาพแสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยได้ ดังนี้

ภาพ 3 แสดงขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย

โดยมีรายละเอียดในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ครูที่ในสายผู้สอนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 จำนวน 32 โรงเรียน รวมทั้งสิ้นจำนวน 408 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ครูในสายผู้สอนซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวน 202 คน โดยใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973, pp. 727-728) จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งตามตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำแนกตามขนาดโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
ขนาดเล็ก	141	70
ขนาดกลาง	198	98
ขนาดใหญ่	69	34
รวม	408	202

ที่มา: (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2565, สืบออนไลน์)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่ง/วิทยฐานะ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับของลิเคิร์ต (Likert's Scale) โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended Question) เพื่อนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2 ต่อไป

2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย และกรอบแนวคิดของการวิจัย

2.2 สร้างแบบสอบถามโดยให้ครอบคลุมนิยามศัพท์ และกรอบแนวคิดที่กำหนดไว้ และให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบฉบับร่าง

2.3 นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับแก้จากอาจารย์ที่ปรึกษาไปตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ รวมถึงความถูกต้องของการใช้ภาษา

2.4 นำผลการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่าน มาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index of Item Objective Congruence) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป จากนั้นแก้ไขปรับปรุงข้อคำถาม ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา

2.5 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูในโรงเรียนห้วยน้ำขุ่นวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 ที่มีบริบทใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของ Cronbach (1990, pp.202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.861 แสดงว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาปรับแก้ จากนั้นให้ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง

2.7 จัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ไปขออนุญาตจาก อำนวยการโรงเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถามแบบออนไลน์โดยใช้ Google Form
3. รอการตอบแบบสอบถามกลับคืนโดยการนัดหมายกำหนดการเก็บรวบรวมแบบสอบถามภายใน 15-20 วัน
4. ผู้วิจัยได้รับการตอบแบบสอบถามจากครูในอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จำนวนทั้งสิ้น 202 ฉบับ มีความสมบูรณ์สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม เมื่อดำเนินการเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม
3. กำหนดตัวแทนค่าข้อมูลในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วบันทึกข้อมูล
4. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลดำเนินการดังนี้

4.1 วิเคราะห์ความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) จากนั้นทำการจัดลำดับความคิดเห็นโดยแยกเป็นรายข้อรายด้าน และภาพรวม โดยนำเสนอข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยายและใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายตามเกณฑ์ของ บุญชม ศรีสะอาด (2554, หน้า 209) ดังนี้

- 4.51-5.00 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51-4.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก
- 2.51-3.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51-2.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อย
- 2.51-1.50 หมายถึง บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในส่วนนี้ ผู้วิจัยนำข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในแต่ละด้านไปสร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 2

4.2 วิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสร้างข้อสรุป และใช้การแจกแจงความถี่และนับความถี่ของคำตอบที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันจากมากไปหาน้อย เพื่อนำไปใช้ในการสร้างแบบสัมภาษณ์สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 2

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) คือ ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC: Index of Item Objective Congruence)

1.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพด้านความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม คือ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 โดยสถิติที่ใช้ประกอบด้วย การหาค่าความถี่ (Frequency Distributions) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

แหล่งข้อมูล

ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึกจำนวน 7 คน โดยมีการกำหนดคุณสมบัติและการดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารวิชาการ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ รายงาน การวิจัย และข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ต ที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้ได้บุคคลสำคัญหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ผู้วิจัยทำการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้มั่นใจว่าจะได้ข้อมูลสำคัญที่แท้จริง ซึ่งมีการกำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูลไว้ดังนี้

2.1. ผู้บริหาร คือ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหรือรองผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

2.1.1 นายมรกต อนุเคราะห์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2.1.2 นายสมพงษ์ บุตรวัน ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2.2. ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาและศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน ประกอบด้วย

2.2.1 นางสาวยุพิน บุญประเสริฐ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2.2.2 นางไพฑูรย์ สายโท ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญงานส่งเสริมพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2.2.3 นางนงคราญ ชัยพงษ์ ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

2.3. ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ที่เคยและดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสถานศึกษาได้รับรางวัล IQA Awards สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมีความเชี่ยวชาญในงานประกันคุณภาพสถานศึกษา หรืออาจารย์มหาวิทยาลัยที่มีความเชี่ยวชาญในงานประกันคุณภาพการศึกษา ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน ประกอบด้วย

2.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ ตำแหน่ง อาจารย์ผู้สอนประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2.3.2 ดร.อัศรเดช ยมภักดี ตำแหน่ง ผู้เชี่ยวชาญในงานประกันคุณภาพ
สถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง
เกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย
เขต 4

2. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือในการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับการวิจัย
ครั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย กรอบแนวคิดของ
การวิจัย และประเด็นที่ต้องการสัมภาษณ์

2.2 สร้างแบบสัมภาษณ์โดยให้ครอบคลุมนิยามศัพท์ กรอบแนวคิดของการวิจัย
และประเด็นการสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้

2.3 นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ
ความถูกต้องของการใช้ภาษาและความครอบคลุมของประเด็นในการสัมภาษณ์

2.4 ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
พิจารณาอีกครั้งเพื่อให้ได้แบบสัมภาษณ์ที่มีความสมบูรณ์

2.5 จัดพิมพ์เป็นสัมภาษณ์ถามฉบับสมบูรณ์และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำหนังสือจากวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา แจงผู้ทรงคุณวุฒิ
เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์แบบออนไลน์ผ่านระบบ Zoom โดยขออนุญาตจากผู้ให้
ข้อมูลในการดำเนินการบันทึกวิดีโอและเสียงขณะทำการสัมภาษณ์

3. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วดำเนินการ
วิเคราะห์สรุปผล ตามขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เมื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลเรียบร้อยแล้ว
ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

2. กรอกรหัสผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์
 3. ถอดเทปในการสัมภาษณ์พร้อมทั้งทำการบันทึกข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์
 4. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2
- นำข้อมูลที่ได้วิเคราะห์โดยการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยโดยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ส่วนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง/วิทยฐานะ ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่ง/วิทยฐานะ ระดับการศึกษาชั้นสูงสุด และประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา ในตอนนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 202)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	74	36.63
1.2 หญิง	128	63.37
รวม	202	100.00
2. อายุ		
2.1 21-30 ปี	43	21.29
2.2 31-40 ปี	72	35.64
2.3 41-50 ปี	59	29.21
2.4 51-60 ปี	28	13.86
รวม	202	100.00
3. ตำแหน่ง/วิทยฐานะ		
3.1 ครูผู้ช่วย	49	24.26
3.2 ครู	66	32.67
3.3 ครูชำนาญการ	54	26.73
3.4 ครูชำนาญการพิเศษ	33	16.34
รวม	202	100.00

ตาราง 2 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด		
4.1 ปริญญาตรี	172	85.15
4.2 ปริญญาโท	30	14.85
รวม	202	100.00
5. ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา		
5.1 น้อยกว่า 5 ปี	80	39.60
5.2 5-10 ปี	61	30.20
5.3 11-15 ปี	43	21.29
5.4 16 ปีขึ้นไป	18	8.91
รวม	202	100.00

จากตาราง 2 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 63.37 เป็นเพศชายจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 36.63 มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มากที่สุด จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 35.64 คน โดยมีตำแหน่ง/วิทยฐานะครูมากที่สุด จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 32.67 คน มีระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ปริญญาตรี จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 85.15 คน ปริญญาโท จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 14.85 และมีประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา น้อยกว่า 5 ปี มากที่สุด จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 39.60 รองลงมา มีประสบการณ์ในการทำงานในสถานศึกษา 5-10 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

การวิเคราะห์ความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในตอนนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) จากนั้นนำค่าเฉลี่ยมาเทียบกับเกณฑ์เพื่อแปลผล และทำการจัดอันดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาแต่ละด้าน นำเสนอได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวม

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.26	0.60	มาก	3
2. ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.29	0.57	มาก	2
3. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.22	0.66	มาก	4
4. ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.19	0.62	มาก	6
5. ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.21	0.67	มาก	5
6. ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	4.33	0.55	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.25	0.61	มาก	

จากตาราง 3 พบว่า ครูมีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.55) รองลงมาคือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.57) และด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.60) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.62)

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ตามกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.34	0.53	มาก	1
2. ผู้บริหารมีการจัดทำข้อกำหนด เป้าหมายการดำเนินงาน สอดคล้องกับมาตรฐานของชาติ	4.22	0.73	มาก	6
3. ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาและเป้าหมายการดำเนินงาน โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา	4.27	0.49	มาก	5
4. ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาและเป้าหมายการดำเนินงาน ผ่านการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษา	4.28	0.57	มาก	4
5. ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา สอดคล้องกับ จุดเน้น บริบท ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.19	0.73	มาก	7
6. ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา สอดคล้องกับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	4.29	0.64	มาก	3
7. ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา	4.29	0.58	มาก	3
8. ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ ครู บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.16	0.68	มาก	8
9. ผู้บริหารมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.32	0.48	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.26	0.60	มาก	

จากตาราง 4 พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.53) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32$, S.D. = 0.48) และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครู มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ ครู บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.68)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา (3-5 ปี) โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา	4.29	0.60	มาก	3
2. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน	4.26	0.66	มาก	5
3. ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	4.28	0.52	มาก	4
4. ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	4.30	0.52	มาก	2
5. ผู้บริหารมีการประชุมปฏิบัติการระดมพลังสมองในการจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา	4.29	0.55	มาก	3

ตาราง 5 (ต่อ)

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
6. ผู้บริหารมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและมาตรฐานการศึกษาของชาติ	4.35	0.56	มาก	1
7. ผู้บริหารมีกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างถูกต้องชัดเจน	4.26	0.58	มาก	5
8. ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	4.22	0.59	มาก	6
9. ผู้บริหารมอบหมายให้จัดทำรายละเอียดของโครงการกิจกรรม ที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษา	4.29	0.64	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.28	0.58	มาก	

จากตาราง 5 พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและมาตรฐานการศึกษาของชาติ ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.56) รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และอัตลักษณ์ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.52) และผู้บริหารมีการประชุมปฏิบัติการระดมพลังสมองในการจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.55) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.59)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขึ้นมาเป็นของตนเอง	4.06	0.72	มาก	7
2. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ไม่เป็นภาระครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป	4.21	0.78	มาก	5
3. ผู้บริหารมอบหมายให้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างชัดเจน	4.26	0.50	มาก	3
4. ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ให้ปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเคร่งครัด	4.18	0.66	มาก	6
5. ผู้บริหารมีการติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง	4.21	0.63	มาก	5
6. ผู้บริหารมีการจัดประชุม ทบทวนผลการปฏิบัติงาน และการให้คำแนะนำการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	4.23	0.73	มาก	4
7. ผู้บริหารมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี	4.27	0.62	มาก	2
8. ผู้บริหารมีการปฏิบัติงาน/โครงการของสถานศึกษา บรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี	4.31	0.65	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.22	0.66	มาก	

จากตาราง 6 พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.66) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการปฏิบัติงาน/โครงการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.62) และผู้บริหารมอบหมายให้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขึ้นมาเป็นของตนเอง ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.72)

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารมีการควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา	4.14	0.78	มาก	7
2. ผู้บริหารมีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.17	0.58	มาก	5
3. ผู้บริหารนำผลประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	4.22	0.65	มาก	3
4. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการประเมินคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน	4.25	0.68	มาก	1
5. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร	4.16	0.55	มาก	6

ตาราง 7 (ต่อ)

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
6. ผู้บริหารมอบหมายให้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมืออย่างหลากหลายและเหมาะสม	4.16	0.59	มาก	6
7. ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐาน การศึกษาอย่างเป็นระยะและต่อเนื่อง	4.19	0.55	มาก	4
8. ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สาธารณชนทราบ	4.23	0.60	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.19	0.62	มาก	

จากตาราง 7 พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.62) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาท ของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการด้านการประเมินคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 0.25$, S.D. = 0.68) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนทราบ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.62) และผู้บริหารนำผล ประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.78)

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย	4.21	0.67	มาก	4
2. ผู้บริหารมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ในการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพ	4.16	0.72	มาก	6
3. ผู้บริหารมีแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้เป็นลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน	4.23	0.60	มาก	3
4. ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรในสถานศึกษา	4.19	0.59	มาก	5
5. ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด	4.25	0.62	มาก	1
6. ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งทางด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิตอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน	4.23	0.75	มาก	3
7. ผู้บริหารมีการสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.19	0.73	มาก	5
8. ผู้บริหารมีการรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.24	0.67	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.21	0.67	มาก	

จากตาราง 8 พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.62) รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.67) และผู้บริหารมีการกำหนดกรอบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งทางด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิตอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.75) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ในการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.72)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
1. ผู้บริหารมีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบจัดทำสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.38	0.49	มาก	1
2. ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา	4.34	0.51	มาก	3
3. ผู้บริหารมอบหมายให้มีการสรุปรายงานประจำปีที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพผู้เรียน และผลสำเร็จของการบริหารการจัดการศึกษา	4.32	0.53	มาก	4
4. ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบสารสนเทศและนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย	4.27	0.63	มาก	6

ตาราง 9 (ต่อ)

รายการ	n=202		ระดับ บทบาท	ลำดับ
	\bar{X}	S.D.		
5. ผู้บริหารมอบให้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน	4.36	0.51	มาก	2
6. ผู้บริหารมีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบจัดทำสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.30	0.62	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.33	0.55	มาก	

จากตาราง 9 พบว่า ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากที่สุด โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบจัดทำสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.49) รองลงมาคือ ผู้บริหารมอบให้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน ($\bar{X} = 4.36$, S.D. = 0.51) และผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบสารสนเทศและนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.63)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

การวิเคราะห์ข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 จากการตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิดในตอนนี้ ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การสร้างข้อสรุป และ

ใช้การแจกแจงความถี่และนับความถี่ของคำตอบที่เหมือนหรือคล้ายคลึงกันจากมากไปหาน้อย นำเสนอได้ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 10 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

รายการ	ความถี่
1. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ ครู บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน	8
2. ผู้บริหารควรมีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา	6
3. ผู้บริหารควรมอบหมายงานและออกคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบในการกำหนดมาตรฐานอย่างชัดเจน	5
4. ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4
รวม	23

จากตาราง 10 พบว่า ความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ ครู บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานมีความถี่ 8 รองลงมา คือ ผู้บริหารควรมีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา มีความถี่ 6 ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

รายการ	ความถี่
1. ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	12
2. ผู้บริหารควรมอบหมายงาน ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง	9
3. ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา	5
4. ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา	2
รวม	28

จากตาราง 11 พบว่า ความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา มีความถี่ 12 รองลงมา คือ ผู้บริหารควรมอบหมายงาน ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง มีความถี่ 9 ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของ สถานศึกษา

รายการ	ความถี่
1. ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ในการดำเนินงานตามแผนอย่างเคร่งครัด	8
2. ผู้บริหารควรพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการประกันคุณภาพ ภายในเป็นของสถานศึกษา	5
3. ผู้บริหารควรมีแผนการดำเนินงานที่ไม่เป็นภาระครูมากเกินไป	3
4. ผู้บริหารควรติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างใกล้ชิด	2
รวม	18

จากตาราง 12 พบว่า ความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ข้อเสนอแนะที่มีความถี่ มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ในการดำเนินงาน ตามแผนอย่างเคร่งครัด มีความถี่ 8 รองลงมา คือ ผู้บริหารควรพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบ การประกันคุณภาพภายในเป็นของสถานศึกษา มีความถี่ 5 ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

รายการ	ความถี่
1. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ	10
2. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย	8
3. ผู้บริหารควรมีระบบควบคุม ตรวจสอบการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา เป็นระยะและต่อเนื่อง	5
4. ผู้บริหารนำผลประเมินคุณภาพ มาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีต่อไป อย่างจริงจัง	4
5. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ครูผู้สอนทุกคนประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	2
รวม	29

จากตาราง 13 พบว่า ความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ มีความถี่ 10 รองลงมาคือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย มีความถี่ 8 ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

รายการ	ความถี่
1. ผู้บริหารควรมีแผน และปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา อย่างเป็นระบบ ชัดเจน	5
2. ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา	3
3. ผู้บริหารควรมีการรายงานผลการติดตามให้คณะครูและผู้เกี่ยวข้องทราบ	2
รวม	10

จากตาราง 14 พบว่า ความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรมีแผน และปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ชัดเจน มีความถี่ 5 รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีความถี่ 3 ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าความถี่และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

รายการ	ความถี่
1. ผู้บริหารควรเป็นผู้นำและมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	15
2. ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานการศึกษา	8
3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูบุคลากรที่รับผิดชอบอบรมพัฒนาตนเองในด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	5
4. ผู้บริหารควรแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาให้เหมาะสมกับคนและงาน	4
5. ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการเปิดเผยรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ต่อสาธารณชน	3
รวม	35

จากตาราง 15 พบว่า ความถี่ของผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำและมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง มีความถี่ 15 รองลงมา คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานการศึกษา มีความถี่ 8 ตามลำดับ

ขั้นตอนที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ส่วนนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาแนวในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์ด้วยวิธีการสร้างข้อสรุป โดยมีรายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตาราง 16 แสดงขอมูลผลการสัมภาษณ์ ผู้บริหารการศึกษา ศักยภาพพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	ผู้ทรงคุณวุฒิ 6	ผู้ทรงคุณวุฒิ 7	สรุป		
1) แนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1) สร้างความตระหนักให้ผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมในการกำหนดมาตรฐานที่ครอบคลุมครู ผู้เรียน สถานศึกษา นอกจาก 3 มาตรฐาน สามารถกำหนดมาตรฐานเพิ่มเติมได้	1) หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมให้ความรู้แก่ผู้บริหาร สถานศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในหรือจัดโครงการศึกษาดูงาน โรงเรียนที่มีระบบประกันคุณภาพภายในหรือจัดโครงการสร้างที่เข้มแข็ง และมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน	1) สร้างความรู้เข้าใจให้แก่ผู้บริหารถึงความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 2) ควรมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนโดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณภาพมาตรฐานร่วมกัน	1) ในบทบาทของผู้บริหารจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ จากความร่วมมือของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	1) สร้างเข้าใจในด้าน การกำหนดมาตรฐานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและบริบทของสถานศึกษาตามกฎของกระทรวง 2) ผู้บริหารต้องมีความรู้ความเข้าใจใน การดำเนินงานและ การดำเนินงานร่วมกัน	1) ผู้บริหารควรศึกษาข้อมูลการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ โดยเฉพาะด้านการกำหนดมาตรฐาน กำหนดมาตรฐานให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน	1) ผู้บริหารควรศึกษาข้อมูลการดำเนินงาน ประกันคุณภาพ โดยเฉพาะด้านการกำหนดมาตรฐาน กำหนดมาตรฐานให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน	1) สร้างความตระหนักให้แก่ผู้บริหารในแง่การกำหนดมาตรฐาน โดยเน้นให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน	1) หน่วยงานต้นสังกัดสร้างความตระหนักให้ผู้บริหารในแง่การกำหนดมาตรฐาน โดยเน้นให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน	1) ผู้บริหารควรสร้างที่เข้มแข็ง และมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน 2) ผู้บริหารควรสร้างที่เข้มแข็ง และมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกัน 3) ควรมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนโดยให้บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานร่วมกัน

ตาราง 16 (ต่อ)

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	ผู้ทรงคุณวุฒิ 6	ผู้ทรงคุณวุฒิ 7	สรุป	
3) แนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านดำเนินการจัดแผนพัฒนาการศึกษา	1) ควร1) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการพัฒนาที่มีคุณภาพ มุ่งมั่น สนับสนุนงานด้านที่สถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบ	1) ควรจัดวางตัวบุคคลหรือมอบหมายทีมงานโครงการลงมือปฏิบัติหรือให้การดำเนินงานตามโครงการดำเนินการจัด	1) ควรกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน โดยมีการกระจายงานให้ทุกฝ่ายงาน กำหนดระยะเวลาของการทำงานตามแผนการดำเนินงานโครงการสร้างกิจกรรมระบบการดำเนินงานงบประมาณให้สอดคล้องเหมาะสม	1) ควรมีปฏิทินปฏิบัติงานและควมรับผิดชอบให้ชัดเจน กำหนดกรอบทิศทางในการดำเนินงานให้ชัดเจน และผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน	1) มีผู้รับผิดชอบงานตามแผนงานโครงการได้เหมาะสมกับความต้องการความสามารถดำเนินงานได้ตามแผนที่กำหนดมีการรายงานการดำเนินงานตามแผน นำเสนอปัญหาอุปสรรคที่พบในการดำเนินงานและแนวทางแก้ไข	1) ให้ความรู้แก่ครูในบทบาทและความสำคัญในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา	1) หน่วยงานต้นสังกัดติดตามการใช้แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน	1) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการพัฒนาที่มีคุณภาพ เป็นหนึ่งเดียว	1) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการพัฒนาที่มีคุณภาพ เป็นหนึ่งเดียว
4) แนวทางในการพัฒนาบุคลากร	1) ควร1) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการพัฒนาที่มีคุณภาพ มุ่งมั่น สนับสนุนงานด้านที่สถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบ	1) ควรจัดวางตัวบุคคลหรือมอบหมายทีมงานโครงการลงมือปฏิบัติหรือให้การดำเนินงานตามโครงการดำเนินการจัด	1) ควรกำหนดผู้รับผิดชอบชัดเจน โดยมีการกระจายงานให้ทุกฝ่ายงาน กำหนดระยะเวลาของการทำงานตามแผนการดำเนินงานโครงการสร้างกิจกรรมระบบการดำเนินงานงบประมาณให้สอดคล้องเหมาะสม	1) ควรมีปฏิทินปฏิบัติงานและควมรับผิดชอบให้ชัดเจน กำหนดกรอบทิศทางในการดำเนินงานให้ชัดเจน และผู้บริหารต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน	1) มีผู้รับผิดชอบงานตามแผนงานโครงการได้เหมาะสมกับความต้องการความสามารถดำเนินงานได้ตามแผนที่กำหนดมีการรายงานการดำเนินงานตามแผน นำเสนอปัญหาอุปสรรคที่พบในการดำเนินงานและแนวทางแก้ไข	1) ให้ความรู้แก่ครูในบทบาทและความสำคัญในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการศึกษา	1) หน่วยงานต้นสังกัดติดตามการใช้แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างเคร่งครัด โดยเน้นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน	1) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการพัฒนาที่มีคุณภาพ เป็นหนึ่งเดียว	1) ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการพัฒนาที่มีคุณภาพ เป็นหนึ่งเดียว

ตาราง 16 (ต่อ)

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	ผู้ทรงคุณวุฒิ 6	ผู้ทรงคุณวุฒิ 7	สรุป	
5) แนวทางในการพัฒนาระบบทบทวนของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านติดตามผลการศึกษา ดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน วิชาการ	1) ผู้บริหารสถานศึกษาศร เพิ่มกำหนดผลการติดตามผลการศึกษา ดำเนินงานจากตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐาน ไว้ในปฏิทินวิชาการของโรงเรียน	1) หน่วยงานต้นสังกัดควรกำกับติดตามแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพภายในของสถานศึกษาของผู้อำนวยการ ผู้บริหารวิทยาเขต	1) หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้แต่ละโรงเรียนมีปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบชัดเจน	1) ผู้บริหารระดับสูงกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารแต่ละสถานศึกษากำหนดปฏิทินและติดตามผลการดำเนินงานตรวจสอบความก้าวหน้าในทุกด้านของสถานศึกษาพร้อมทั้งการงานผลการตรวจสอบติดตามให้ทราบ	1) ผู้บริหารมีการกับติดตามจากศึกษานิเทศก์และผู้ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานตามปฏิทินที่ขึ้นตอนตามแผนงานโครงการกิจกรรม	1) หน่วยงานต้นสังกัดควรกำกับติดตามเป็นระยะตามปฏิทินและรายงานผลตามระยะมีการ PLC มี การสะท้อนผลการดำเนินงาน	1) สร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการสถานศึกษาใน การช่วยตรวจสอบแผนและปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา	1) ผู้บริหารสถานศึกษาควรเพิ่มปฏิทินกำหนดผลการติดตามผลการศึกษาดำเนินงานจากตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐาน 2) หน่วยงานต้นสังกัดควรกำกับติดตามอย่างเคร่งครัด 3) ผู้บริหารระดับสูงกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา 4) สร้างความเข้มแข็งคณะกรรมการสถานศึกษาในการตรวจสอบแผนและปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพ	

ตาราง 16 (ต่อ)

คำถาม	ผู้ทรงคุณวุฒิ 1	ผู้ทรงคุณวุฒิ 2	ผู้ทรงคุณวุฒิ 3	ผู้ทรงคุณวุฒิ 4	ผู้ทรงคุณวุฒิ 5	ผู้ทรงคุณวุฒิ 6	ผู้ทรงคุณวุฒิ 7	สรุป	
6) แนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	1) ควรชี้แจงงาน มีการมอบหมายงาน ให้บุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ ผู้บริหารต้องลงไปกำกับติดตาม และร่วมจัดทำ ไม่ควรปล่อยปะละเลย	1) สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยให้ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยให้ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ	1) ผู้บริหารกำหนดแผนการดำเนินงาน กำกับและอำนวยความสะดวก สนับสนุนการดำเนินงาน จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	1) ผู้บริหารเป็นผู้นำแสดงชัดเจนบทบาทหน้าที่ชัดเจนเชื่อมโยงรายงานที่สะท้อนสภาพการดำเนินงานตามสาระสำคัญที่เชื่อมโยงกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ	1) หน่วยงานต้นสังกัด สร้างความตระหนักให้แก่ผู้บริหารในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง	1) หน่วยงานต้นสังกัด เป็นผู้นำในการจัดทำ SAR ในแต่ละปี การทำงานเป็นทีมให้ผู้บริหารมีส่วนร่วม	1) หน่วยงานต้นสังกัด กำกับ ติดตาม กำหนดแนวปฏิบัติในการเชื่อมโยงผู้บริหารให้มีส่วนร่วม	1) ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการแต่งตั้ง คณะทำงาน มอบหมายงานให้ชัดเจน กำกับติดตาม ร่วมจัดทำ ไม่ควรปล่อยปะละเลย	2) สร้างวัฒนธรรมใหม่ในการจัดทำ รายงานผลการประเมินตนเอง โดยให้ผู้บริหารเป็นผู้ดำเนินการจัดทำ และแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำ

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การนำเสนอในส่วนนี้เป็นการนำเสนอสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย 2 ข้อ ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผลการศึกษาระดับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูที่มีต่อบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รองลงมาคือ ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ

ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยผลการศึกษาแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ ครู บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

1.2 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและมาตรฐานการศึกษาของชาติ รองลงมา คือ ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และอัตลักษณ์ ของสถานศึกษา และผู้บริหารมีการประชุมปฏิบัติการระดมพลังสมองในการจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

1.3 ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการปฏิบัติงาน/โครงการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี และผู้บริหารมอบหมายให้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขึ้นมาเป็นของตนเอง

1.4 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการประเมินคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนทราบ และผู้บริหารนำผลประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา

1.5 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด รองลงมาคือ ผู้บริหารมีการรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา และผู้บริหารมีการกำหนดกรอบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งทางด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิตอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ในการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพ

1.6 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า บทบาทของผู้บริหารอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ผู้บริหารมีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบจัดทำสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารมอบให้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน และผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา ตามลำดับ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบสารสนเทศและนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของครูเกี่ยวกับบทบาทและแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 พบว่า

2.1 ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ ครู บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน รองลงมา คือ ผู้บริหารควรมีกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจและให้ความสำคัญกับการกำหนดมาตรฐานการศึกษา

2.2 ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รองลงมา คือ ผู้บริหารควรมอบหมายงาน ออกคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานที่มีความรู้ความสามารถในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง

2.3 ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ในการดำเนินงานตามแผนอย่างเคร่งครัด รองลงมา คือ ผู้บริหารควรพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการประกันคุณภาพภายในเป็นของสถานศึกษา

2.4 ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ รองลงมา คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมให้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลายและทันสมัย

2.5 ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรมีแผน และปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบชัดเจน คือ ผู้บริหารมีการเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา

2.6 ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ข้อเสนอแนะที่มีความถี่มากที่สุด คือ ผู้บริหารควรเป็นผู้นำและมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รองลงมา คือ ผู้บริหารควรส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบตามมาตรฐานการศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

การศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดอบรมให้ความรู้ สร้างความตระหนักให้สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้บริหารในส่งเสริมการกำหนดมาตรฐาน โดยเน้นให้ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรสร้างทีมงานที่เข้มแข็ง และมีการกำหนดเป้าหมายร่วมกันที่ชัดเจน โดยให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดคุณภาพมาตรฐานร่วมกัน

2. ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานด้วยตนเอง กำหนดโครงการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายให้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเข้าใจอย่างถูกต้อง และหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา มีการกำหนดให้ส่งแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของโรงเรียน

3. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ผู้บริหารควรเป็นผู้นำในการพัฒนาทีมงานที่มีคุณภาพ ผลงานองค์กรให้เป็นหนึ่งเดียว กำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลาของการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน ให้ความรู้แก่ครูเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดควรติดตามการใช้แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างใกล้ชิด

4. ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

ผู้บริหารเป็นผู้นำในการนิเทศภายใน ส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน จัดทำแผนการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง กำหนดผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน กำหนดระยะเวลาของการดำเนินการไว้อย่างชัดเจน และหน่วยงานต้นสังกัดให้ความร่วมมือในการติดตามตรวจสอบอีกทางหนึ่ง อาจช่วยเติมเต็มให้การนิเทศมีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

5. ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ผู้บริหารระดับสูงควรกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา กำกับ ติดตาม คุณภาพการศึกษาอย่างใกล้ชิดตามกรอบเวลาที่กำหนดและรายงานให้ทราบ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินกำหนดการการติดตามผลการดำเนินงานจากตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐาน สร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการสถานศึกษาในการตรวจสอบการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของผู้บริหาร

6. ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ผู้บริหารควรสร้างวัฒนธรรมในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยให้ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดทำและแต่งตั้งกรรมการจัดทำ SAR ของโรงเรียนมอบหมายงานให้ชัดเจน กำกับติดตาม ร่วมจัดทำ ไม่ควรปล่อยปะละเลย หน่วยงานต้นสังกัดต้องสร้างความตระหนักให้แก่ผู้บริหาร และกำหนดแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เช่น การเขียนบทสรุปผู้บริหาร ให้ผู้บริหารเขียนสรุปด้วยตนเองเท่านั้น หรือใช้ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ไปประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้บริหาร เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในครั้งนี้ มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยทั้ง 2 ข้อ ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ผลการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยภาพรวมพบว่า ทั้ง 6 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานประกันคุณภาพภายใน ถือเป็นงานหลัก เป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาทุกสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา จึงมีความตระหนัก เอาใจใส่ในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 (2562, หน้า 51) ที่กล่าวว่ามาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ฮาบีบ๊ะ อาเดมะ (2557) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามทัศนะครูผู้สอน อำเภอเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 พบว่า 1) ระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามทัศนะครูผู้สอนในอำเภอเวียง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการกำกับติดตามจากหน่วยงานต้นสังกัด และต้องรายงานผลการประเมินตนเองต่อหน่วยงานต้นสังกัด ทราบเป็นประจำทุกปี จึงให้ความสำคัญด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักทดสอบทางการศึกษา (2563ก, หน้า 7) กำหนดไว้ว่าสถานศึกษาแต่ละแห่งต้องจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาทุกปีการศึกษา เพื่อรายงานผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา ให้บุคลากรในสถานศึกษา หน่วยงานต้นสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครองและสาธารณชนรับทราบว่าสถานศึกษาได้บริหารจัดการสถานศึกษาและ

จัดการเรียนรู้ได้บรรลุเป้าหมายที่สถานศึกษาได้วางไว้ และเป็นไปตามที่มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สถานศึกษากำหนดมากนักน้อยเพียงใด

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุครไทย กรมลี (2560) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2 ในภาพรวมพบว่าอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านจัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงานประเมินคุณภาพภายใน ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งยังไม่มีความซับซ้อนในการวัดผลและประเมินผลที่ผู้บริหารต้องดำเนินการ และอาจสามารถใช้รูปแบบการวัดผลแบบเดิมได้ จึงทำให้การนำการวัดผลและประเมินผลมาใช้ไม่มากเท่าที่ควรและสอดคล้องกับงานวิจัยของน้ำทิพย์ มั่นปาน (2563) ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ใช้กรอบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 8 ประการพบว่า 1) สภาพการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง 2) ปัญหาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ การตรวจสอบและทบทวนมาตรฐานการศึกษาโดยทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของสถานศึกษา เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาการจัดการศึกษา สร้างระบบการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศอย่างเป็นระบบ เป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ได้ทันที การนำข้อมูลจากการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษามาใช้

ปรับปรุงประสิทธิภาพการปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ การนำผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาไปวางแผนพัฒนาสถานศึกษา ติดตามและรับข้อมูลย้อนกลับโดยสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ และข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนได้เสียหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 3) แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและคณะกรรมการในการจัดทำมาตรฐานการศึกษาระดมความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายพัฒนาบุคลากรด้วยรูปแบบ Coaching และนำบุคลากรศึกษาดูงานโรงเรียนที่ผ่านการประเมินแล้วจัดทำงบประมาณสนับสนุนจัดการเรียนการสอน จากแหล่งต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การ การนำผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ทั้งการประเมินภายในและการประเมินภายนอกมาปรับปรุง แก้ไขพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นต่อไป และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุทัยวรรณ นรินรัตน์ (2559) ที่ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด และพิจารณารายข้อ พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4

แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 4 จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า

ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้นำในการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานด้วยตนเอง กำหนดโครงการอบรมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่คณะทำงานที่ได้รับคำสั่งแต่งตั้งมอบหมายให้จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีความเข้าใจอย่างถูกต้อง และหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา มีการกำหนดให้ส่งแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วิจิตร ศรีสอาน (2563, สื่อออนไลน์) ได้กล่าวถึง บทบาทความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาเกี่ยวกับการบริหาร

และปรับปรุงงานวิชาการ ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบการพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมายนโยบาย ของสถานศึกษา เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการสอน รับผิดชอบในการจัดวางตัวบุคคล เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา รับผิดชอบในการจัดสรรเวลา และสถานที่เพื่อประโยชน์ทางการสอน

ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา ผู้บริหารระดับสูงควรกำหนดนโยบายให้ผู้บริหารแต่ละสถานศึกษา กำกับ ติดตาม คุณภาพการศึกษาอย่างใกล้ชิดตามกรอบเวลาที่กำหนดและรายงานให้ทราบ ผู้บริหาร สถานศึกษาควรจัดทำปฏิทินกำหนดการติดตามผลการดำเนินงานจากตัวชี้วัดในแต่ละ มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ ธนากร สมด้ว (2560, หน้า 57) ได้กล่าวว่า บทบาทผู้บริหาร สถานศึกษา คือ กำหนดทิศทางของการศึกษา วางนโยบายการทำงาน ส่งเสริมสนับสนุน กิจกรรมด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษา สร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์ในการพัฒนา สถานศึกษา กำกับ ติดตาม กิจกรรมของสถานศึกษา ประสานการทำงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา

ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง สร้างวัฒนธรรมในการจัดทำรายงาน ผลการประเมินตนเอง โดยให้ผู้บริหารเป็นผู้นำในการจัดทำและแต่งตั้งกรรมการจัดทำ SAR ของโรงเรียนมอบหมายงานให้ชัดเจน กำกับติดตาม ร่วมจัดทำ ไม่ควรปล่อยปะละเลย หน่วยงานต้นสังกัดต้องสร้างความตระหนักให้แก่ผู้บริหาร และกำหนดแนวปฏิบัติให้ชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับ หาดแก้ว ทองขาว (2558, หน้า 16) ได้กล่าวถึง หน้าที่ของผู้บริหาร สถานศึกษาประกอบด้วยบทบาทดังต่อไปนี้ การวางแผน จัดการองค์การ จัดวาง อัตรากำลัง การสั่งการ ประสานงาน ประเมินผล รายงานผลงบประมาณ บทบาทดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่ง ของการพัฒนาให้ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความรอบรู้และจัดการองค์การของตนเองให้มีประสิทธิภาพ สูงสุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ ครู บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรศึกษาคู่มือการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษา ในการดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อสร้างความรู้

ความเข้าใจให้กับครู บุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ชุมชน ที่จะเข้ามา มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2. ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้ บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัด การศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ มีการประชุมทำความเข้าใจ ในบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาที่จะร่วมรับผิดชอบและจัดทำแผนพัฒนาการจัด การศึกษา

3. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ขึ้นมาเป็นของตนเอง ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการประชุมชี้แจงทำความเข้าใจในการดำเนินงาน ควรจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานและระบบกลไกในการดำเนินงาน ที่เน้นส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของบุคลากรทุกฝ่าย ให้ปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี อย่างเคร่งครัด

4. ด้านประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารควรจัดทำเอกสารรายงานข้อมูลที่ได้จากการ ควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

5. ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษา พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหารมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ในการ ติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพ ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานในการ ติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพอย่างชัดเจน ไว้ในปฏิทินวิชาการของโรงเรียน

6. ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้บริหาร ส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบสารสนเทศและนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจ ง่าย ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ในการติดตามผลการดำเนินการ ให้มีคุณภาพ ควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ผู้บริหารมีนวัตกรรมในการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ สารสนเทศอย่างเป็นระเบียบและนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่ายเป็นปัจจุบัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ พบประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำไปวิจัยในครั้งต่อไป คือ

1. การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 เพื่อให้หน่วยงานต้นสังกัดทราบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างไร และในระดับใดนำไปสู่การพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในของผู้บริหารสถานศึกษาภายใต้สังกัดต่อไป

2. เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพียงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหาร จึงควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทางที่หน่วยงานต้นสังกัดจะสามารถให้การส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยที่ส่งผลต่อบทบาทของผู้บริหารในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างถูกต้องและตรงประเด็น นำไปสู่ความมีประสิทธิภาพในการประกันคุณภาพภายในการศึกษาของสถานศึกษาภายใต้สังกัดต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กฎกระทรวง การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. (23 กุมภาพันธ์ 2561). **ราชกิจจานุเบกษา**. 135(11ก). หน้า 3.

กีรติกร หนูตอ. (2561). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.

คมสันต์ วงษ์ชาติ. (2561). **คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพร่วมตามความคิดเห็นของครูผู้สอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 18**. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ชัยฤทธิ์ กลิ่นชวนชื่น. (2559). **การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนสายธรรมจันทร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยนอร์เทอ์ทกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

ธนากร สมด้ว. (2560). **บทบาทผู้บริหารในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้สู่ประชาคมอาเซียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

ธัชพันธ์ ไสยาสน์. (2562). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31**. **ลีखा วารสารศึกษาศาสตร์**, 4(2), 27-37.

ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปโมยอริชัย และสุชาติ บางวิเศษ. (2563).

การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน. พิษณุโลก:

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร.

น้ำทิพย์ มั่นปาน (2563). **แนวทางพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

ปทุมรัตน์ สีรูป. (2560). **การพัฒนาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

ปรียาภัทร ราชรักษ์. (2559). **สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการดำเนินงาน การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1.** วิทยานิพนธ์. ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (19 ธันวาคม 2545). **ราชกิจจานุเบกษา.** 119(123 ก). หน้า 17.

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. (1 พฤษภาคม 2562.). **ราชกิจจานุเบกษา.** 136(57ก). หน้า 51.

ภัทธีณีย์ สังข์สอน. (2559). **ปัญหาและแนวทางการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.** วิทยานิพนธ์. ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). **หลักการแนวคิดทฤษฎีการบริหารการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3).** ชลบุรี: มนตรี.

มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น. (2559). **การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน.** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.

มารยาท ดงเมือง. (2559). **คุณธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครู จังหวัด อุทัยธานีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษา เขต 42.** วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, นครสวรรค์.

รุ่ง แก้วแดง. (2544). **การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้.** กรุงเทพฯ: ขาวฟ้า.

รุ่งนภา มาอุต. (2561). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ ภายในสถานศึกษาพหุวัฒนธรรม กลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาเวียงพางคำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย.** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.

วรภัทร์ ภูเจริญ. (2554). **พัฒนาคน พัฒนาใจ HRD 3.0 เต็มหัวใจให้องค์กร (พิมพ์ครั้งที่ 2).** กรุงเทพฯ: อริยชน.

วิจิตร ศรีสอาน. (2563). **ผลการดำเนินงาน.** สืบค้นเมื่อ 30 มิถุนายน 2565, จาก <http://www.srirachanunicipality.com/0307.php>

ศศิธร ศรีจันทะ. (2559). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการวิจัยในชั้น**

เรียนของสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.

สดุติ จีระออน. (2561). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษายุคประเทศไทย

4.0 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ, ชัยภูมิ.

สมใจ ยอดปรางค์. (2561). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา.

วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.

สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2552). การประกันคุณภาพการศึกษาพลังและความหวังปฏิรูปการศึกษา.

วารสารปฏิรูปการศึกษา, 1(12), 6.

สายชล เทียงแท้. (2559). จริยธรรมของผู้บริหารในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี

เขต 1. การค้นคว้าอิสระ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี, กาญจนบุรี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4. (2564). การสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ปี 2564. เชียงราย: กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนา

ระบบประกันคุณภาพการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (11 ตุลาคม 2559).

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). มาตรฐานปฏิบัติงานโรงเรียน

มัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ.2562). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2565). ข้อมูลพื้นฐานโรงเรียนสังกัด สพป.

เชียงราย เขต 4. สืบค้นเมื่อ 2 มิถุนายน 2565, จาก https://data.bopp-obec.info/emis/school.php?Area_CODE=5704

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2552). การศึกษา: รากฐานประชาคมอาเซียน.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). **การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย. (2561). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ/เขต**. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554ก). **คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2554ข). **แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2559). **คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). **แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561**. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563ก). **การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2563ข). **การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: เอ็น.เอ.รัตนะเทรตติ้ง.
- สุกฤตยา ปงกันทา. (2561). **กลยุทธ์การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเขต 2**.

วิทยานิพนธ์ ปร.ด., มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.

สุครไทย กรมลี (2560). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามความคิดเห็นของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, นครปฐม.

สุริพร แก้วโพธิ์. (2561). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดนครนายก.** วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.

หนึ่งฤทัย มะลิทอง. (2560). **การตัดสินใจของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะผู้บริหารสถานศึกษา และครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5.** วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

หาดแก้ว ทองขาว. (2558). **วิสัยทัศน์และพฤติกรรมผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5.** วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

อาริษา วัฒนครใหญ่. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษากับการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาตาม การรับรู้ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดชุมพร.** วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.

อุดม ฉายาภักดี. (2553). **การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ขอนแก่น.

อุทัยวรรณ นรินรัตน์. (2559). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4.** วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, นครศรีธรรมราช.

เอกพล กาญจน์สำเร็จ. (2560). **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้บริหารกับความสำเร็จในการบริหารกิจการลูกเสือ ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.

ฮาบีปะ อาเดะมะ. (2557). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในตามทัศนะครูผู้สอนอำเภอแวง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ ยะลา, ยะลา.**

Altinkurt, Y., and Yilmaz, K. (2012). **Internal Quality Assurance**. Retrieved Mach 2, 2015, from <http://sut.ac.th/>

Anne, G., and Jennifer, E. (2008). **Reflecting on school management**. USA: Flamer Press.

Bugg, K. A. (2000). **Quality Assurance and Improvement Planning Illinois High Schools**. Doctoral Dissertation Ph.D., Illinois University. U.S.A.

Campbell, S., and Samiec, E. (2005). **5-D Leadership: Key Dimensions for Leading in Real World**. California: Davises-Black.

Conger, J. A. (1989). **The Charismatic Leader: Behind the Mystique of Exceptional Leadership**. San Francisco: Jossey-Bass.

Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing** (5th ed.). New York: Harper Collins.

Del Castillo, E. (2005). **Defining competencies: A new ideal for human resources director**. Retrieved Mach 2, 2015, from <https://www.highbeam.com/doc/1G1-131329668.html>

Floit, D.J. (2000). **The Effects of the Quality Assurance External Review on Illinois School Reform dissertation**. Illinois: Illinois University.

Good, C. V. (1974). **Dictionary of education** (3rd ed.). New York: McGraw-Hill.

Gorton, R. A. (2003). **School administration and supervision leadership challenges and opportunities** (2nd ed.). Dubuque: Wh. C. Brown.

Haiman, T., Scott, W., and Connor, G. (1971). **Management**. Massachusetts: Houghton.

Hartmann, J. J. (2006). **Urban Sociology: A Systematic Introduction**. U.S.A.: F. E. Peacock.

Hoitash, R. c. (2002). **Development and Initial Implementation of a Quality Assurance Plam for on Organization that Manage Group Homes for Individuals with Development Disabilities**. Doctoral Dissertation Ph.D., The

State University of New Jersey, U.S.A.

Hopkins, D. (2007). **Evaluation for school Development**. Great Britain: Biddle.

Hoy, W. K., and Miskel, C. (2001). **Educational Administration: Theory, Research, and Practice** (6th ed.). Singapore: McGraw–Hill.

Kenneth C. L., and Jane P. L. (2000). **Management Information Systems Organization and Technology in the Networked Enterprise** (6th ed.).

New Jersey: Prentice–Hall.

Knezevick, S. J. (2002). **Administration of public education** (4th ed.). New York: Harper & Row.

Murgatroyd, S., and Morgan, C. (1994). **Quality management and the school**. Buckingham: Open University Press.

Ozcan, A., et al. (2014). **Internal Quality Assurance**. Retrieved May 22, 2003, <http://sut.ac.th/>.

Public Affairs Bureau. (2003). **Special adviser to ensure quality education**. Retrieved May 22, 2003, from http://www.news.gov.bc.ca/nrm_news_releases/2003

Ramseyer, F., et al. (1977). **Occupations and values**. Lions: The Free Press.

Sergiovanni, T. J., and Austin, D. S. (1987). **Educational concepts of educational leadership**. New Jersey: Memill Prentice Hall.

Smith, E. W., et al. (1967). **The educator encyclopedia** (6th ed.). New Jersey: Prentice–Hall.

Yamane, T. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis** (3rd ed.). New York: Harper and Row.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชระ จตุพร

ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชา การบริหารการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

2. นายพงษ์พันธ์ ไชยบุญเรือง

ตำแหน่ง ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป. เชียงราย เขต 4

3. นายชูชาติ แปลงล้วน

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนเวียงเทิง (เทิงทำนุประชา) สพป. เชียงราย เขต 4

ภาคผนวก ข ผลการตรวจค่าความสอดคล้องข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ของ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย (Item Congruence Index: IOC)

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา							
1	ผู้บริหารมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
2	ผู้บริหารมีการจัดทำข้อกำหนด เป้าหมายการดำเนินงานสอดคล้อง กับมาตรฐานของชาติ	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
3	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐาน ของสถานศึกษาและเป้าหมายการ ดำเนินงาน โดยผ่านความเห็นชอบ จากคณะกรรมการสถานศึกษาชั้น พื้นฐานของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
4	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐาน ของสถานศึกษาและเป้าหมายการ ดำเนินงาน ผ่านการวิเคราะห์ มาตรฐานการศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
5	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐาน ของสถานศึกษาสอดคล้องกับ จุดเน้น บริบท ทิศทางการจัด การศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
6	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานของ สถานศึกษาสอดคล้องกับอัตลักษณ์ และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
7	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
8	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ครูบุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
9	ผู้บริหารมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา							
10	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา (3-5 ปี) โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
11	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
12	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
13	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และอัตลักษณ์ของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
14	ผู้บริหารมีการประชุมปฏิบัติการ ระดมพลังสมองในการจัดทำ แผนพัฒนาของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
15	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีสอดคล้องกับความต้องการ ของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและมาตรฐานการศึกษา ของชาติ	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
16	ผู้บริหารมีกระบวนการจัดทำ แผนการพัฒนาคคุณภาพการศึกษา อย่างถูกต้องชัดเจน	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
17	ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาท หน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษา และผู้เรียนร่วมรับผิดชอบและ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจ้ด การศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
18	ผู้บริหารมอบหมายให้จัดทำ รายละเอียดของโครงการ กิจกรรม ที่ครอบคลุมมาตรฐานของ สถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
3) การดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา							
19	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบกลไก หรือรูปแบบการบริหารจัดการ สถานศึกษาขึ้นมาเป็นของตนเอง	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
20	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ไม่เป็นภาระครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
21	ผู้บริหารมอบหมายให้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ อย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
22	ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ให้ปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเคร่งครัด	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
23	ผู้บริหารมีการติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
24	ผู้บริหารมีการจัดประชุม ทบทวนผลการปฏิบัติงานและการให้คำแนะนำการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
25	ผู้บริหารมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
26	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงาน/โครงการของสถานศึกษาบรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา							
27	ผู้บริหารมีการควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
28	ผู้บริหารมีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
29	ผู้บริหารนำผลประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
30	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
31	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเป็นกระบวนการบริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
32	ผู้บริหารมอบหมายให้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมืออย่างหลากหลายและเหมาะสม	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
33	ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระยะและต่อเนื่อง	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
34	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชนทราบกำหนด	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
5) การติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา							
35	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
36	ผู้บริหารมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานในการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพ	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
37	ผู้บริหารมีแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาไว้เป็นลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
38	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรในสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
39	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและ ทบทวนคุณภาพการศึกษาโดย หน่วยงานต้นสังกัด	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
40	ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบ การติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา ทั้งทางด้านปัจจัย ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
41	ผู้บริหารมีการสรุปผลการ ดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ในการ ปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
42	ผู้บริหารมีการรายงานผลการ ติดตามตรวจสอบคุณภาพ การศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการ ปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
6) การจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง							
43	ผู้บริหารมีการมอบหมายให้ ผู้รับผิดชอบจัดทำสรุปรายงานผล การประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
44	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะทำงาน จัดทำรายงานประจำปีของ สถานศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ข้อ	คำถาม	ความคิดเห็น ผู้เชี่ยวชาญ			รวม	ค่า IOC	สรุปความ สอดคล้อง
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
45	ผู้บริหารมอบหมายให้มีการสรุป รายงานประจำปีที่สะท้อนให้เห็นถึง คุณภาพผู้เรียน และผลสำเร็จของ การบริหารการจัดการศึกษา	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
46	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มี การจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ สารสนเทศและนำเสนอในรูปแบบที่ เข้าใจง่าย	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง
47	ผู้บริหารมอบให้มีการจัดทำ รายงานการประเมินตนเอง (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และ เปิดเผยต่อสาธารณชน	1	1	1	3	1.00	สอดคล้อง

ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามงานวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 โดยไม่มีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่และสถานภาพทางราชการของผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

2. ผลการวิจัยที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ต่อไป ดังนั้นจึงขอให้ผู้บริหาร และครู ได้ตอบคำถามทุกข้อให้ตรงกับสภาพความเป็นจริง

3. แบบสอบถามฉบับนี้ใช้สอบถามข้อมูลครูผู้สอนในโรงเรียนอำเภอเชียงของ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายอดิศักดิ์ กำแพงแก้ว

นิสิต ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

21-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

3. ตำแหน่ง/วิทยฐานะ

ครูผู้ช่วย

ครู

ครูชำนาญการ

ครูชำนาญการพิเศษ

4. ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

ปริญญาเอก

5. ประสบการณ์การทำงานในสถานศึกษา

น้อยกว่า 5 ปี

5-10 ปี

11-15 ปี

16 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ระดับมาก

3 หมายถึง ระดับปานกลาง

2 หมายถึง ระดับน้อย

1 หมายถึง ระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่างการตอบแบบสอบถาม

ข้อ	บทบาทของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
0	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา	✓				

จากตัวอย่างแสดงว่า

ข้อ 0 ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง ท่านมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารมีการกำหนดนโยบายที่มุ่งเน้นประสิทธิภาพของงานวิชาการโดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ	บทบาทของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1) กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารมีการจัดทำข้อกำหนด เป้าหมายการดำเนินงาน สอดคล้องกับมาตรฐานของชาติ					
3	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาและเป้าหมายการดำเนินงาน โดยผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา					
4	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาและเป้าหมายการดำเนินงาน ผ่านการวิเคราะห์หามาตรฐานการศึกษา					
5	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา สอดคล้องกับ จุดเน้น บริบท ทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา					
6	ผู้บริหารมีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา สอดคล้องกับอัตลักษณ์และเอกลักษณ์ของสถานศึกษา					

ข้อ	บทบาทของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
7	ผู้บริหารมีการส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับประโยชน์ของมาตรฐานการศึกษา					
8	ผู้บริหารมีการสนับสนุนให้ ครู บุคลากร ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
9	ผู้บริหารมีการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา					
2) จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา						
1	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา (3-5 ปี) โดยคำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะทำงานในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียน					
3	ผู้บริหารมีการวิเคราะห์และวางแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ					
4	ผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และอัตลักษณ์ ของสถานศึกษา					
5	ผู้บริหารมีการประชุมปฏิบัติการระดมพลังสมองในการจัดทำแผนพัฒนาของสถานศึกษา					
6	ผู้บริหารมีการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีสอดคล้องกับความต้องการของสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นและมาตรฐานการศึกษาของชาติ					
7	ผู้บริหารมีกระบวนการจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างถูกต้องชัดเจน					

ข้อ	บทบาทของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
8	ผู้บริหารมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาและผู้เรียนร่วมรับผิดชอบและดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา					
9	ผู้บริหารมอบหมายให้จัดทำรายละเอียดของโครงการกิจกรรม ที่ครอบคลุมมาตรฐานของสถานศึกษา					
3) ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีการพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขึ้นมาเป็นของตนเอง					
2	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบกลไกหรือรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ไม่เป็นภาระครูหรือผู้เกี่ยวข้องมากเกินไป					
3	ผู้บริหารมอบหมายให้มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานตามแผนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน					
4	ผู้บริหารส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่ายให้ปฏิบัติตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปีอย่างเคร่งครัด					
5	ผู้บริหารมีการติดตามการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง					
6	ผู้บริหารมีการจัดประชุม ทบทวนผลการปฏิบัติงานและการให้คำแนะนำการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระยะอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง					
7	ผู้บริหารมีการรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปี					

ข้อ	บทบาทของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
8	ผู้บริหารมีการปฏิบัติงาน/โครงการของสถานศึกษา บรรลุตามเป้าหมายของแผนปฏิบัติการประจำปี					
4) ประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา						
1	ผู้บริหารมีการควบคุม ตรวจสอบ การดำเนินงานตาม มาตรฐานการศึกษา					
2	ผู้บริหารมีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารนำผลประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุง คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ					
4	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประเมิน คุณภาพภายในไว้อย่างชัดเจน					
5	ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการดำเนินงานเป็นกระบวนการ บริหารงานอย่างมีคุณภาพครบวงจร					
6	ผู้บริหารมอบหมายให้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมืออย่างหลากหลายและเหมาะสม					
7	ผู้บริหารมีการติดตามผลการดำเนินงานตามมาตรฐาน การศึกษาอย่างเป็นระยะและต่อเนื่อง					
	ผู้บริหารมีการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน ตามมาตรฐานการศึกษาให้หน่วยงานต้นสังกัดและ สาธารณชนทราบ					
5) ติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา						
1	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาที่มีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย					
2	ผู้บริหารมีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ในการติดตามผลการดำเนินการให้มีคุณภาพ					
3	ผู้บริหารมีแผนการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ไว้เป็นลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน					

ข้อ	บทบาทของผู้บริหาร	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
4	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรในสถานศึกษา					
5	ผู้บริหารจัดให้มีการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยหน่วยงานต้นสังกัด					
6	ผู้บริหารมีการกำหนดกรอบการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ทั้งทางด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้านผลผลิตอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน					
7	ผู้บริหารมีการสรุปผลการดำเนินงาน เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา					
8	ผู้บริหารมีการรายงานผลการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง/พัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา					
6) จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง						
1	ผู้บริหารมีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบจัดทำสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา					
2	ผู้บริหารมีการแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำรายงานประจำปีของสถานศึกษา					
3	ผู้บริหารมอบหมายให้มีการสรุปรายงานประจำปีที่สะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพผู้เรียน และผลสำเร็จของการบริหารการจัดการศึกษา					
4	ผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุน ให้มีการจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบสารสนเทศและนำเสนอในรูปแบบที่เข้าใจง่าย					
5	ผู้บริหารมอบให้มีการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด และเปิดเผยต่อสาธารณชน					
6	ผู้บริหารมีการมอบหมายให้ผู้รับผิดชอบจัดทำสรุปรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 4

บทบาทผู้บริหารในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
2. ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจั ตการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่ง คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
3. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษา	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
4. ด้านประเมินผลและตรวจสอบ คุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา	<p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>

บทบาทผู้บริหารในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	ข้อเสนอแนะ
5. ด้านติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มี คุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา
6. ด้านจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเอง

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

อดิศักดิ์ กำแพงแก้ว

ภาคผนวก ง แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 4

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย เรื่อง แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์เป็นผู้มี ประสบการณ์ มีความเชี่ยวชาญ และมีผลงานเชิงประจักษ์ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

2. ผลการวิจัยที่ได้จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ต่อไป

3. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีทั้งหมดรวม 2 ตอนประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้ให้ความร่วมมือในการให้การสัมภาษณ์

นายอดิศักดิ์ กำแพงแก้ว

นิสิต ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย
เรื่อง แนวทางการพัฒนาบทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา
ภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4

ชื่อผู้วิจัย นายอดิศักดิ์ กำแพงแก้ว นักศึกษานิสิต ปริญญาโท สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.นริศรา เสือคล้าย

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

ตำแหน่ง/โรงเรียน.....

วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

เริ่มการสัมภาษณ์เวลา น. จบการสัมภาษณ์เวลา

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้สัมภาษณ์

กรุณาเล่าประวัติโดยย่อเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวในด้านต่อไปนี้

ประวัติการศึกษา

.....

ประสบการณ์การทำงานด้านผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารการศึกษา.....ปี

ประสบการณ์ในการได้รับการอบรมทั้งในประเทศและต่างประเทศ

.....

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ณ สถานศึกษา.....

ความสำเร็จ / ความประทับใจ / ความภาคภูมิใจ ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้บริหารสถานศึกษา

.....

ความเชี่ยวชาญของท่าน

.....

ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 4

แนวประเด็นคำถาม

1. ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

2. ด้านจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดให้มีการอบรม เพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างไร

.....

.....

.....

.....

3. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ในการดำเนินงานตามแผนอย่างเคร่งครัดอย่างไร

.....

.....

.....

4. ด้านดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบอย่างไร

.....

.....

.....

5. ด้านติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน

การศึกษาท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการทำแผน และปฏิทินการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบชัดเจนอย่างไร

.....

.....

.....

6. ด้านจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง

ท่านมีแนวทางในการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการเป็นผู้นำและมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองอย่างไร

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงที่ท่านให้ความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่ง

อดิศักดิ์ กำแพงแก้ว

ภาคผนวก จ รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้ความอนุเคราะห์สัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุรณะชาติ อาจารย์ผู้สอน ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา
2. นายมรกต อนุเคราะห์ ผู้อำนวยการ สพป. เชียงราย เขต 4
3. นายสมพงษ์ บุตรวัน รองผู้อำนวยการ สพป. เชียงราย เขต 4
4. นางสาวยุพิน บุญประเสริฐ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สพป. เชียงราย เขต 4
5. นางไพโรชญ์ สายโท ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ ผู้เชี่ยวชาญงานส่งเสริมพัฒนาระบบงานประกันคุณภาพการศึกษา สพป. เชียงราย เขต 4
6. นางนงคราญ ชัยพงษ์ ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สพป. เชียงราย เขต 4
7. ดร.อัครเดช ยมภักดี ผู้เชี่ยวชาญงานประกันคุณภาพการศึกษา

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	อดิศักดิ์ กำแพงแก้ว
วัน เดือน ปี เกิด	10 ตุลาคม 2536
สถานที่เกิด	จังหวัดเชียงราย
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2560 ค.บ. (คอมพิวเตอร์). มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, จังหวัดลำปาง
ที่อยู่ปัจจุบัน	173 หมู่ 2 ตำบลต้าบเต่า อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ผลงานตีพิมพ์	อดิศักดิ์ กำแพงแก้ว. (ผู้บรรยาย). (30 เมษายน 2566). แนวทางการพัฒนาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อำเภอเชียงของ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ในการประชุมวิชาการบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 9 (หน้า 669-685). พะเยา: กองบริหารงานวิจัย มหาวิทยาลัยพะเยา.

